

AMNESTY

MEDLEMSBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL | NR 3 SEPTEMBER 2014

DANMARK SYLTER FN-KONVENTION

Justitsministeriet har nølet i syv år med at ratificere konventionen om tvungne forsvindinger.

GRUSOMME HENRETTELSER I USA

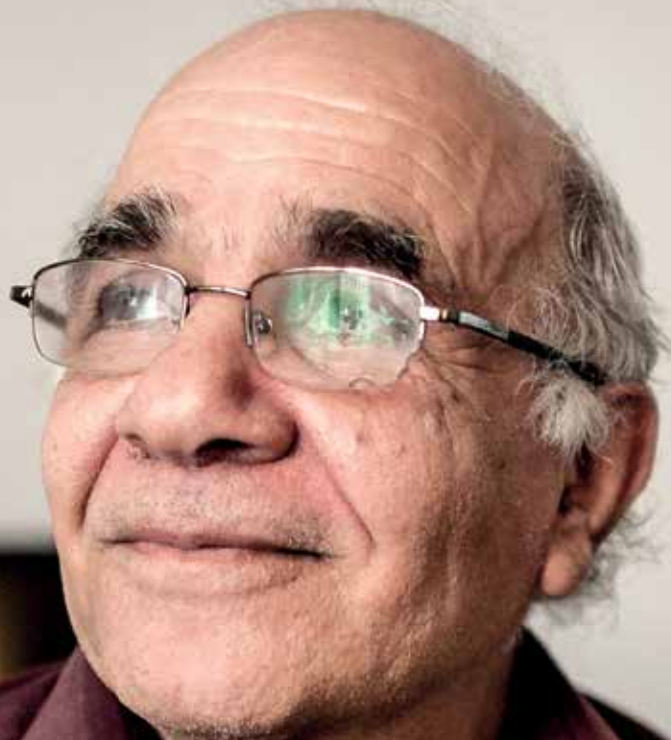
Uprøvede stoffer i dødssprøjten får dødsdømte amerikanere til at lide i timevis.

TYRKIET FÆNGSLER JOURNALISTER

Præsident Erdogan har skabt verdens største fængsel for journalister.

FORFATTERE I EKSIL

Mød tre forfulgte forfattere, som har fået beskyttelse i danske fribyer.

TEMA: DET FRIE ORD PÅ FLUGT

”Valium hjalp mig gennem afhøringerne”

Forfatteren Suhael Nader blev udsat for tortur og fængsling i Irak. Nu er han flygtet til Danmark.

AMNESTY
INTERNATIONAL

Redaktør: Ole Hoff-Lund, ohl@amnesty.dk
Ansvarshavende: Lars Normann Jørgensen
Redaktion: John Nielsen, Nora Rahbek Kanafani og Bjarke Windahl Pedersen
Design: Dorte Kayser, Datagraf Communications
Produktion: Datagraf Communications
Oplag: 85.001 ISSN: 0906-4184
Abonnementspris: 200 kr. pr. år

Udkommer næste gang: 27. november 2014
(deadline 1. november)

Artikler, der er underskrevet med navn, kan indeholde synspunkter, der ikke nødvendigvis reflekterer Amnesty Internationals holdning. Eftertryk med kildeangivelse er kun tilladt efter forudgående aftale med redaktionen.

Miljøcertificeret: Svanemærke godkendt

Amnesty International

Gammeltorv 8, 4. og 5. sal
1457 København K
Tlf. 33 45 65 65
Fax 33 45 65 66
www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

Forsidefoto: John Nielsen

REND MIG I KONVENTIONERNE

Amnestys redaktør:
Ole Hoff-Lund

Danmark er på mange måder et foregangsland, når det gælder menneskerettigheder, internationalt udviklingssamarbejde og opbakningen til FN's institutioner. Vi er duksen i klassen – det er en del af vores selvforståelse. År efter år har Danmark stolt påtaget sig rollen som såkaldt sponsor for en FN-resolution, som opfordrer verdens lande til at bakke om torturkonventionen. Når det gælder udviklingsbistand, har vi i årevis ligget højere end FN's anbefaling på 0,7 procent af bruttonationalproduktet. Og vi donerer gerne ekstra millioner, når FN står med en akut flygtningekrise eller naturkatastrofe.

Men den danske selvforståelse slår sprækker. Et kig over Øresund viser, at vi tager imod langt færre flygtninge end Sverige, hvis borgerlige statsminister Fredrik Reinfeldt har udråbt sin nation til en humanitær stormagt og forventer at modtage over 80.000 flygtninge fra Syrien i år. Det er cirka ti gange så mange som Danmark. I de kommende fire år forventer svenskerne at byde velkommen til 340.000 flygtninge, som vel at mærke anses som en ressource i vores broderland.

Reaktionen fra danske politikere på de svenske prognoser er næsten identisk. Dansk Folkeparti kalder det "en stor fare". Liberal Alliance vil presse på for at få ændret flygtningekonventionen og de europæiske regler for fri bevægelighed. Konservative politikere taler om, at svenskerne "smadrer deres samfund med en selvdestruktiv flygtningepolitik". Og justitsminister Karen Hækkerup (S) er parat til at kontakte sine svenske kolleger, hvis der opstår en ny form for "velfærdsturisme" fra Sverige til Danmark.

Vi er med andre ord kommet til et punkt, hvor danske politikere kritiserer Sverige, fordi de har valgt at lytte til FN's bøn om hjælp til "den værste humanitære krise i vores tidsalder", der har tvunget over tre millioner syrere i landflygtighed.

Men selvtillidstrækkeligheden stopper ikke dér. For danske folketingspolitikere er det nu blevet helt legitimt at tale om muligheden for at opsiges FN-konventioner, hvis de bliver ubekvemme. I sidste måned præsenterede Venstre sit oplæg til en ny udlændingepolitik, hvor der står, at "vi ikke længere skal være bundet af internationale forpligtelser, hvis de fører til uacceptable resultater. Det forudsætter en opsigelse af den pågældende konvention".

Amnesty opfatter ikke FN-konventionerne som ubekvemme eller uacceptable, og vi advarer mod ideen om, at de kan opsiges på samme måde, som når man skifter teleudbydere. Konventionerne er nogle helt grundlæggende internationale aftaler, som Danmark og resten af verden i fællesskab er blevet enige om. De handler om rettigheder og pligter. Og de er i bund og grund udtryk for, at verdens lande har sat nogle minimumsgrænser for, hvordan stater skal behandle sine borgere. Det er ikke en farbar vej, hvis Danmarks selvforståelse fremover bygger på mottoet: "Rend mig i konventionerne". ☺

Illustration: Ikon Images

Illustration: Enrico Bertucchi

Foto: John Nielsen

Foto: Lærke Posselt

8 Danmark sylter FN-konvention

Normalt tager det maksimalt to og et halvt år at ratificere en FN-konvention. Men trods gentagne løfter til FN om at tilslutte sig konventionen til beskyttelse mod tvungne forsvindinger er Justitsministeriet efter syv års undersøgelser stadig ikke i stand til at svare på, om det kræver ændringer i dansk lov. Aktindsigter indhentet af AMNESTY viser årelang stilstand til trods for, at udlandet har appelleret direkte til Danmark i håbet om en hurtigere proces. Danske politikere er dybt forundrede.

14 TEMA Tyrkiet fængsler journalister

Tyrkiet er det land i verden, der fængsler flest journalister. De få medier og journalister, der tør lave kritisk journalistik om regeringens magtmisbrug, risikerer sagsanlæg og smædekampagner fra Tyrkiets nyvalgte præsident Erdogan, der i foråret forbød Twitter. Journalisten Amberin Zaman, der er korrespondent for The Economist, fik følgende svada fra Erdogan, da hun rejste tvivl om, hvorvidt et muslimsk samfund er i stand til at kritisere autoriteter: "Du er en skamløs, militant kvinde forklædt som journalist. Kend din plads! Du fornærmer et samfund med 99 procent muslimer".

16 TEMA På flugt for det frie ord

"Det er sjovt at grine af Putins propaganda her i Danmark. Men jeg bliver nervøs. I smiler og griner – men det er seriøst. Propagandaen fortsætter. Det er en kamp om menneskers sjæl og tanker". Sådan siger den tjetjenske journalist Magomed Torijev. Han er en af de forfulgte forfattere, som igennem de internationale fribyer for forfattere (ICORN) har fået midlertidigt ophold og sikkerhed i Danmark. AMNESTY har besøgt dem i Odense, Århus og København, hvorfra de hver især fortsætter med at skrive.

24 TEMA De store helte viser os vejen

Mordet på den russiske journalist og systemkritiker Anna Politkovskaja i 2006 fik den danske forfatter Hanne-Vibeke Holst til at skrive et skuespil om hendes liv. I maj i år blev fem mænd dømt for mordet, men de egentlige bagmænd er stadig på fri fod. I dette interview fortæller Hanne-Vibeke Holst om sin beundring for de journalister, der trods personlig fare for at afdække sandheden: "Hun investerede sin egen indignation, sine egne følelser, sit eget hjerteblood, sin egen smerte. Og det beundrer jeg faktisk. De store helte er vigtige, for det er dem, der viser vej for os andre".

4 Nyheder

8 Danmark sylter FN-konvention

Udlandet undrer sig over dansk langsommelighed.

12 TEMA Prisen for det frie ord

Over 1.000 journalister er dræbt de seneste 20 år.

14 TEMA Verdens største fængsel for journalister

Tyrkiske journalister sidder bag tremmer.

16 TEMA På flugt for det frie ord

Mød tre forfulgte forfattere, der bor i Danmark.

20 TEMA Journalister er jaget vildt

Se journalistikkens minefelter.

22 TEMA Obama er en fjende af pressefriheden

Amerikanske journalister anklager Obama.

24 TEMA De store helte viser os vejen for os andre

Interview med forfatteren Hanne-Vibeke Holst.

26 Galgen, stolen eller sprøjten?

Fejlslagne henrettelser skaber ny debat om dødsstraf i USA.

28 Amnesty dokumenterer

Amnestys researcher infiltrerer Islamisk Stat i Nordirak.

30 Amnesty LIVE

Læs om folkemødet og Copenhagen Pride.

BESØG VORES
LOVE SHOP

www.amnesty.dk/shop

” Jeg ønskede ikke at dø uden at have krammet ham

FORENET EFTER 36 ÅR

36 år tog det, før 83-årige Estela Carlotto's største ønske gik i opfyldelse: Hun fandt sit barnebarn, og den 5. august blev de forenet i Buenos Aires, Argentina. Under militærdiktaturet blev Estelas gravide datter i 1976 fængslet og senere henrettet, mens hendes nyfødte søn blev fjernet kort efter fødslen i fængslet. Siden militærdiktaturets afslutning har kvindegruppen Madres de la Plaza arbejdet for at finde sandheden om deres forsvundne børn og forenet i alt 114 forsvundne børnebørn og bedsteforældre. Madres de la Plaza er i øvrigt stiftet af ingen andre end Estela Carlotto selv.

Foto: Polfoto

POLEN DØMT FOR CIA-FÆNGSEL

Polen er som det første europæiske land dømt for at have drevet et hemmeligt torturfængsel i samarbejde med CIA. To af fangerne sidder i dag i Guantánamo.

De europæiske landes deltagelse i CIA's hemmelige fangeprogram, der begyndte efter terrorangrebene den 11. september 2001, blev slået fast med syvtommersøm, da den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i juli dømte Polen for i samarbejde med CIA at have oprettet et hemmeligt fængsel i Polen. Her blev terrorismistænkte fanger mellem 2002 og 2005 tilbageholdt i hemmelighed og tortureret, før de blev fløjet videre. I dag sidder to af fangerne fortsat fængslet på Guantánamo.

Dommen placerer Polen centralt i CIA's fangeprogram, som involverede bortførelse, tvungne forsvindinger, hemmeligholdte fængsler og tortur.

Ugen efter den skelsættende dom var det den amerikanske præsident Obamas tur til at levere nyt i sagen om CIA's hemmelige fangeprogram.

”Vi torturerede nogle mennesker”, lød det fra Obama, der på en pressekonference udtalte sig om de amerikanske forhørsmetoder.

”Vi krydsede en grænse, og det bliver vi nødt til at forstå og acceptere. Som land er vi nødt til at tage ansvar for det”, sagde Obama, der modsat sin forgænger George W. Bush brugte ordet tortur og ikke ”udvidede forhørsmetoder” om CIA's handlinger.

Alligevel har Obamas administration hen over som-

mer haft travlt med at redigere i en kommende senatsrapport på 6.000 sider om netop CIA's metoder. Rapporten ventes at indeholde en skarp kritik af CIA for at underdrive brutaliteten af forhørsmetoderne, og senatoren bag rapporten, demokraten Dianne Feinstein, advarer om, at hun nægter at offentliggøre rapporten, hvis det sker i en version, der med Feinsteins ord ”fjerner eller mørklægger afgørende fakta, som understøtter rapportens konklusioner.”

Danmark skylder en undersøgelse

Dommen fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kalder også på handling fra den danske regering.

”Regeringen bør iværksætte en uafhængig og tilbundsgående undersøgelse af Danmarks mulige deltagelse i og viden om CIA-operationerne”, siger Lars Normann Jørgensen, generalsekretær i Amnesty Danmark.

I 2012 bestilte regeringen en undersøgelse hos Dansk Institut for Internationale Studier, men den knyttede sig alene til grønlandsk territorium før 2008, selvom nye oplysninger viser eksistensen af hemmelige fængsler i Litauen og bekræftede fangetransportruter mellem Litauen og Danmark.

191.300

mennesker er døde i Syrien siden borgerkrigens start i 2011

CHILE VIL ÆNDRE ABORTLOV

Chiles præsident Michelle Bachelet har lovet at ændre landets strikse abortlovgivning og gøre det muligt for kvinder at få en abort, hvis graviditeten skyldes voldtægt, hvis den gravides liv er i fare, eller hvis fosteret ikke er levedygtigt efter fødslen. Dermed gør Chile op med en af verdens mest restriktive abortlovgivninger, der blev indført af Pinochet i 1989. I resten af Latinamerika har Den Dominikanske Republik, Nicaragua, Honduras og El Salvador stadig totale forbud mod abort, selv hvis den gravide risikerer at dø af graviditeten. Amnesty sætter i kampagnen My Body My Rights fokus på de abortlovgivninger, der bringer kvinders liv og helbred i fare.

Læs mere her: amnesty.dk/mybodymyrights

1.900

flygtninge og migranter er ifølge FN omkommet i Middelhavet på vej til Europa i 2014

DANSKE LÆGER VIL IKKE VÆRE MED TIL TVANGSUDSENDELSER

Lægers opgave er lægehjælp, ikke myndighedsudøvelse. Sådan lyder det fra Lægeforeningen, som anbefaler sine medlemmer ikke længere at medvirke ved politiets tvangsudsendelser af afviste asylansøgere. Beslutningen kommer efter en konkret tvangsudsendelse sidste sommer af den psykisk syge 22-årige afghaner Aziz, hvis sag er afdækket af DR's Orientering:

Aziz havde tre gange været indlagt på den lukkede afdeling på grund af psykoser, og under sin seneste indlæggelse blev han opsoget af to politifolk, der orienterede ham om, hvordan hans tvangsudsendelse ville foregå: Han vil blive iført håndlænker for at fiksere ham. Hvis han forsøger at skade sit eget hoved, vil han blive iført en hjelm. Toiletbesøg vil ske ved politiets hjælp, eller også vil han blive iført ble.

Samtidig vil en læge være med til at give ham en beroligende indsprøjtning, hvis han bliver voldelig. Får Aziz for meget beroligende medicin, eller er han allergisk over for den, så har lægen desuden medicin med ombord til genoplivning.

Efter Orientering beskrev sagen om Aziz, begyndte Lægeforeningen at overveje, om læ-

ger fremover skal medvirke ved tvangsudsendelser. Svaret kom i juli i en ny vejledning til medlemmerne:

”Lægers opgave er ikke at medvirke til eller at legitimere myndighedsudøvelse. Læger kan som medfølgende ved udsendelser af syge asylansøgere eller ansøgere, der udvises under tvang, få en problematisk og uklar rolle, hvor lægen af den udviste kan blive opfattet som myndighedsudøver, hvilket kan svække tilliden til lægen og lægestanden generelt”, skriver Lægeforeningen i en ny vejledning.

Også den danske praksis med at bruge læger og privat lejede fly for at udsende afviste asylansøgere, der er for syge til at kunne benytte almindelige rutefly, tager Lægeforeningen afstand fra:

”Hvis det af medicinske årsager vurderes, at en læge bør medvirke ved transporten, finder Lægeforeningen, at den attestudstedende læge bør erklære, at personen ikke tåler transport”, skriver Lægeforeningen i sin vejledning.

Den norske lægeforening anbefalede allerede i 2006 sine medlemmer til ikke at medvirke i tvangsudsendelser.

Foto: Kat Palasi

I KØ FOR RETFÆRDIGHED

For 42 år siden indførte general Ferdinand Marcos militær undtagelsestilstand i Filippinerne. I det følgende årti blev op mod 100.000 filippinere – deriblandt fagforeningsfolk, studenteraktivister, præster og medlemmer af kommunistpartiet – fængslet, tortureret og vilkårligt henrettet, eller de forsvandt. Nu kan of-

rene for Marcos militærdiktatur langt om længe søge erstatning. Den nye lov er vedtaget under præsident Benigno Aquino III, søn af Corazon Aquino, der vandt det første demokratiske valg efter Marcos' fald i 1986. På billedet venter filippinere i kø til ansøgningskranken i byen Tacloban. (NT)

Europa

Samtidig med at Tyrkiet var vært, da regeringer og civilsamfund i denne måned mødtes for at dele erfaringer om internetsikkerhed og menneskerettigheder, er 29 tyrkiske Twitter-brugere lige nu tiltalt for tweets under sidste års store protester. De risikerer op til tre års fængsel, selvom ingen af deres tweets opfordrede til vold.

Syd- og Mellemamerika

På et årti er omfanget af tortursager i Mexico steget med 600 procent, dokumenterer Amnesty. Næsten to ud af tre mexicanere svarer i en rundspørge, at de frygter tortur, hvis de tilbageholdes af politi og militær.

Afrika

I august forkastede Ugandas forfatningsdomstol landets anti-homolov. Selvom loven blev annulleret, fordi der ikke var nok parlamentsmedlemmer til stede under vedtagelsen og dermed risikerer at komme til afstemning igen, er beslutningen en sejr for de aktivister, som har turdet føre kampagne mod loven. Siden loven, der kan straffe homoseksualitet med livstid i fængsel, blev indført i marts, har Amnesty dokumenteret en skarp stigning i anholdelser, politi- overgreb og afpresning af homoseksuelle i Uganda.

Nordamerika

Raceskævheden i retssystemet i USA er kommet under fornyet kritik efter politidrabet på teenageren Michael Brown i byen Ferguson. Undersøgelser viser, at sorte amerikanere er i større risiko for at blive standset af politiet end hvide, at de oftere varetægtsfængsles før en retssag, og at de modtager længere fængselsstraffe end hvide for de samme forbrydelser.

Asien

100 dage efter militærkuppet i Thailand dokumenterer Amnesty en spiral af undertrykkelse i landet: I et forsøg på at mindske kritik har styret anholdt og tortureret kritikere, indskrænket ytrings- og forsamlingsfriheden og erstattet civile retssager med militærdomstole uden mulighed for appel.

Mellemøsten

Hundredvis af tilhængere af Egyptens afsatte præsident Morsi og det Muslimske Broderskab er blevet idømt dødsdomme ved flere retssager i landet i foråret og henover sommeren. Dommene er en hån mod retfærdigheden i landet, kritiserer Amnesty, som har dokumenteret, at militærstyret i stigende grad bruger retssystemet til at forfølge politiske modstandere.

DØDSDØMT KVINDE ENDELIG I SIKKERHED

Den dødsdømte sudanesiske kvinde Meriam Yehya Ibrahim kunne den 23. juli forlade Sudan og er nu i sikkerhed i USA. I maj blev hun ved retten i Khartoum i Sudan dømt til døden for 'religiøst frafald', fordi hun ifølge anklagerne er gift med en kristen mand.

Meriam var gravid i ottende måned, da hun blev smidt i fængsel, og hun fødte sit barn, mens hun stadig sad fastlænket i en fængselscelle. Efter massivt internationalt pres blev dødsdommen ophævet af en appeldomstol i juni måned. Domstolen frikendte hende for alle anklager, og Meriam blev herefter løsladt.

Meriam blev genforenet med sin mand udenfor fængslet, men i forsøget på at flyve ud af landet blev familien tilbageholdt i Khartoum lufthavn. De blev anklaget for dokumentfalsk, men efter et stykke tid løsladt mod kaution og kunne forlade Sudan med Italien som destination.

Mere end én million Amnesty-støtter fra hele verden skrev til myndighederne i Sudan og krævede Meriams omgående løsladelse.

Foto: Amnesty

Meriam Yehya Ibrahim med sin nyfødte datter på vej fra Rom til Philadelphia i USA.

Foto: Polfoto

KRIG I GAZA

Uden forklaring har Israel siden 8. juli nægtet Amnesty indrejse til Gaza for at foretage militærfaglige ekspertundersøgelser og indsamle fysiske beviser for mulige krigsforbrydelser under den syv uger lange konflikt. Imens har FN-personale, journalister og humanitære organisationer frit krydset Erez-grænseposten ind i Gaza.

Omkring **2.200** mennesker blev dræbt frem til våbenhvilen 26. august.

Cirka **2.100** af dem var palæstinensere (heraf omkring 500 børn), mens **71** israelere blev dræbt (heraf et barn).

” Til alle jer, der skriver breve for Amnesty og tænker på, om brevene mon gør en forskel, vil jeg sige: Ja, det virker. Både i forhold til det enkelte menneske i fængslet og i forhold til myndighederne, der pludselig kan se, at der er folk, der arbejder for din sag. Brevene havde en kæmpe betydning for mig. Det gav mig styrke, og det beroligede min familie og venner. Uden Amnesty og jeres mange medlemmer ville folk føle sig håbløst fortabt i fængslerne.

Menneskerettighedsaktivisten Nabeel Rajab, leder af Bahrain Center for Human Rights, blev 24. maj løsladt efter to år bag tremmer i Bahrain for at demonstrere mod styret. I september besøgte han Amnesty i København og vicegeneralsekretær Trine Christensen.

Foto: John Nielsen

FILIPPINSK TORTUR-BØDDEL FÆNGSLET

En af Filippinernes værste torturbøddler, den nu pensionerede 63-årige general Jovito Palparan, er nu sat bag lås og slå anklaget for kidnapning og ulovlig tilbageholdelse af universitetsstuderende i 2006.

Generalen, der ofte går under navnet Berdugo, der betyder 'slagteren' eller 'bøddlen', var ansvarlig for en militærenhed, der regerede i den centrale Luzon-region, og som var kendt og frygtet for sine menneskerettighedskrænkelser. Aktivister og mistænkte tilhængere af kommunistpartiet blev under general Palparans befaling kidnappet, tortureret og henrettet uden rettergang.

Amnesty har dokumenteret, at tortur og mishandling er en helt naturlig del af politiets afhøringer på trods af, at Filippinerne har tilsluttet sig internationale konventioner og dermed har forpligtet sig til at forhindre tortur. Amnesty ser anholdelsen af general Palparan som et positivt signal om, at myndighederne nu endelig tager de første skridt mod at gøre op med den straffrihed, der hersker hos landets sikkerhedsstyrker.

Foto: Polfoto

BIG BROTHER VED BEDST

Regeringer forsøger at tage kontrol over internettet

2.000.000

mennesker er nu ansat til at kontrollere internettet i **Kina**.

Aktivister besteg i august en skyskraber i Moskva for at male den sovjetiske stjerne på bygningens top i Ukraines farver. I september besøgte Amnestys generalsekretær Salil Shetty både Ukraine og Rusland for at diskutere de krænkelser af menneskerettighederne, som sker under konflikten i det østlige Ukraine, hvor omkring 2.000 mennesker er dræbt.

193 udenlandske regeringer, politiske grupper og partier samt amerikanske organisationer, har **USA** givet NSA tilladelse til at spionere imod.

1.000

piskeslag og 10 år i fængsel har **Saudi Arabien** idømt Raif Badawi for at have bygget en hjemmeside og fornærmet Islam.

24 timer varede afbrydelsen af internettet i **Sudan**, da myndigheder i september 2013 ville forhindre demonstranter i at organisere en protest via de sociale medier.

7 dage gik der, fra den **britiske** regering annoncerede en ny lov, der øger sikkerhedstjenestens overvågning af data, til loven blev godkendt uden grundig debat i parlamentet eller offentligheden.

34 bloggere er lige nu tilbageholdt i **Vietnam**. Kun Kina har fængslet flere internetbrugere.

Danmark sylter FN-konvention

FN-konventionen mod tvungne forsvindinger samler på ottende år støv i Justitsministeriet, selv om den af tidligere regeringer er blevet kaldt brikken, der udfylder et hul i det internationale menneskerettighedsværn. Aktindsigter indhentet af AMNESTY viser årelang stilstand i behandlingen til trods for, at udlandet har appelleret direkte til Danmark i håbet om en hurtigere proces. Politikere undrer sig over den årelange danske nøl.

To og et halvt år. Så lang tid tager det under normale omstændigheder maksimalt at ratificere en FN-konvention. Men trods gentagne løfter til FN om at tilslutte sig konventionen til beskyttelse mod tvungne forsvindinger er Justitsministeriet efter syv års undersøgelser stadig ikke i stand til at svare på, om det kræver ændringer i dansk lov for at leve op til konventionens forpligtelser.

Både FN og en række lande med Tyskland og Frankrig i spidsen har ellers løbende appelleret til skiftende danske regeringer om at ratificere konventionen og tilslutte sig kampen mod tvungne forsvindinger, som udgør en alvorlig trussel mange steder i verden. Men sagen er havnet i en syltekrukke i Justitsministeriet, viser dokumenter, som AMNESTY har fået aktindsigt i.

Dokumenterne tegner billedet af en ratifikationsproces, der i nogle tilfælde synes at gå baglæns, alt imens Justitsministeriet år efter år har gemt sig bag standardsvaret:

”Danmark undersøger i øjeblikket i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen”.

At undersøgelsen nu trækker ud på ottende år var ellers svært at forudse, da daværende udenrigsminister Per Stig Møller (K) den 25. september 2007 satte Danmarks signatur på konventionen, som han gav følgende ord med på vejen:

”Den nye konvention udfylder et hul i det internationale menneskerettighedsværn.

Vi ser, hvorledes autoritære regimer overalt i verden lader folk forsvinde i stedet for at føre retssager mod dem under beskyttende retsgarantier. Sådanne overgreb rammer ikke blot ofrene selv, som ofte udsættes for tortur, drab eller andre krænkelser i det skjulte, men også deres pårørende. Det er derfor vigtigt, at konventionen ikke bare indeholder foranstaltninger mod tvangsvindinger, men også

bestemmelser, som støtter ofrenes pårørende”, sagde Per Stig Møller.

Ministerium i sneglefart

Derefter gik Danmark i gang med den såkaldte ratifikationsproces for at sikre, at lovgivningen er i overensstemmelse med forpligtelserne i konventionen, der forbyder hemmelige frihedsberøvelser, uofficielle tilbageholdelser og overførsel af personer til lande, hvor de risikerer tvangsvinding. Den pålægger også deltagerstaterne at retsforfølge de ansvarlige.

Men modsat de 42 andre lande, som i dag har ratificeret konventionen, gik noget galt i Danmark, hvor Justitsministeriets embedsmænd endnu ikke er færdige med at undersøge, om loven skal justeres.

Og det vækker dyb forundring hos Per Stig Møller, der nu vil have en redegørelse fra ministeren:

”Det er for dårligt. Jeg havde ikke forestillet mig, at der skulle gå syv år, og at vi stadig ikke er nærmere en ratifikation. Ministeriet kan da ikke blive ved med at sige, at de undersøger sagen. Jeg er spændt på at se, hvad Justitsministeriet har fået de syv år til at gøre”, siger Per Stig Møller til AMNESTY.

Pinligt for Danmark

Ganske vist forekommer der som udgangspunkt ikke tvungne forsvindinger i Danmark, erkender den tidligere udenrigsminister.

”Men vi ved jo ikke, hvordan fremtiden ser ud herhjemme, og konventionen kan også blive aktuel i Danmark en skønne dag. Og den er jo ganske uproblematisk, for vi forpligter os ikke til noget, som vi ikke kan stå inde for, eller som ikke allerede er i dansk lovgivning”, siger Per Stig Møller.

Han understreger, at det er vigtigt at bakke op om mennesker i de lande, hvor forsvindinger er en relevant problematik som for eksempel Syrien, Bahrain og Iran. Kigger man længere tilbage i tiden, forsvandt over 30.000 mennesker sporløst under militærdiktaturet i Argentina i 1980'erne.

”Desværre er det nemt for de lande, der rent faktisk benytter sig af tvungne forsvindinger, at pege på os og sige, at Danmark jo heller ikke har ratificeret konventionen”, uddyber Per Stig Møller.

Også Enhedslistens menneskerettighedsordfører Nikolaj Villumsen er dybt forundret over Justitsministeriet.

”Det er en dybt pinlig situation for Danmark. Vi burde gå foran, men i stedet sækker vi bagud på trods af gentagne opfordringer fra udlandet til at komme op i gear”, siger Nikolaj Villumsen, der ligeledes kræver svar på, hvornår ministeriet færdiggør den syv år lange undersøgelse.

En alvorlig forbrydelse

Den danske langsommelighed bliver første gang udstillet allerede i 2010, hvor Frankrig og Tysklands ambassadører i Danmark skriver

et fælles brev til udenrigsministeren, viser AMNESTY's aktindsigt. I henvendelsen understreger de vigtigheden af den nye konvention

og minder om, at Danmark året før selv fremsatte en resolution i FN's generalforsamling, der opfordrer alle verdens lande til at underskrive og ratificere konventionen.

Sagen kommer på dagsordenen i Folketinget den 18. januar 2011, hvor Enhedslisten fremsætter beslutningsforslag om at ratificere konventionen. Dermed håber Enhedslisten, at Danmark bliver land nummer 20 i verden, der ratificerer den, for først dér vil den træde i kraft på globalt plan.

Justitsminister Lars Barfoed (K) forklarer fra Folketingets talerstol, at ”en tvangsvinding – det er ikke et ord, jeg egentlig havde hørt før”. Men han er alligevel helt på linje med Per Stig Møller, da han erklærer, at konventionen efter regeringens opfattelse er ”et væsentligt led i kampen mod den alvorlige forbrydelse, som tvangsvindinger udgør”.

”Justitsministeriet har imidlertid endnu ikke afsluttet undersøgelsen af, om det vil være nødvendigt at ændre dansk lovgivning, for at Danmark kan opfylde forpligtelserne i

” Det er for dårligt. Jeg havde ikke forestillet mig, at der skulle gå syv år

Per Stig Møller, 2014

Danmark sylter FN-konvention

henhold til konventionen”, siger Lars Barfoed.

Men han lover, at det snart vil ske.

”Faktisk vil jeg tro, at vi allerede kunne være klar med den nødvendige lovgivning i næste folketingssamling”, spår han.

Socialdemokraterne, De Radikale og SF støtter forslaget, men VK-regeringen samt Dansk Folkeparti afviser. Dermed får Irak æren af at ratificere konventionen som land nummer 20, og Justitsministeriet går tilbage i tænkeboksen.

Et spørgsmål om prioritering

Utålmodigheden vokser imidlertid i oppositionen, som beder ministeren bekræfte, at de tre store FN-konventioner om børns rettigheder, om tortur og handicapkonventionen – som Danmark har tiltrådt – alle blev ratificeret maksimalt 2,5 år efter underskrivelsen. Det bekræfter Lars Barfoed den 16. maj 2011.

Samtidig forklarer Lars Barfoed i et skriftligt svar til udenrigsudvalget om årsagen til den langsomme proces, der på det tidspunkt har været godt tre år.

”Når arbejdet ikke er afsluttet, skyldes det, at Justitsministeriet i den prioritering, som er nødvendig løbende at foretage, har prioriteret andre af ministeriets arbejdsopgaver højere”, skriver Lars Barfoed i sit svar til udenrigsudvalget.

Omtrent på samme tidspunkt er Danmark til eksamen ved FN's Menneskerettighedsråd, hvor landene hvert fjerde år gør status på deres indsats for menneskerettighederne på en række områder. Forud for den såkaldte Universal Periodic Review (UPR) udarbejder Danmark en rapport, som danner grundlag for, at de øvrige lande kan foretage krydsfor-

hør og komme med anbefalinger.

Det bliver startskuddet til en byge af spørgsmål fra Frankrig, Spanien, Argentina, Brasilien og Ecuador, der alle opfordrer Danmark til at ratificere konventionen. I alt fremsætter de øvrige lande 133 anbefalinger til forbedringer i Danmark. Et par måneder senere svarer Danmark tilbage, at man har besluttet at imødekomme de 84 – deriblandt anbefalingen om at tilslutte sig konventionen. Svaret lyder:

”Danmark undersøger i øjeblikket i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen. Danmark forventer, at denne undersøgelse er afsluttet i løbet af 2011”.

Brudte løfter

Det sker ikke. I det skjulte løber Justitsministeriet fra sine løfter til omverdenen, og efter den klare udmelding til FN's Menne-

skerettighedsråd om at færdiggøre arbejdet i 2011 er der ro på bagsmækken i Folketinget, hvor debatten til gengæld raser om CIA's hemmelige fangetransporter – de såkaldte *renditions* af terrormistænkte i den amerikanske krig mod terror. En sag, der paradoksalt nok understreger behovet for at bekæmpe tvungne forsvindinger.

Allerede i 2007 har direktøren for Amnesty's EU-kontor, Dick Oosting, skrevet til de EU-lande, der ikke havde ratificeret konventionen – deriblandt Danmark – og mindet dem om, at tvungne forsvindinger ikke kun er noget, der finder sted i undertrykkende regimer og militærdiktaturer. De foregår også på europæisk grund i kraft af CIA's hemmelige fangetransporter.

”En række EU-lande tillod *renditions* ved i over 1.200 tilfælde at lade hemmelige CIA-fly benytte deres luftrum til at transportere terrormistænkte til tredjelande, hvor de i mange

tilfælde blev udsat for tortur eller mishandling”, skrev Dick Oosting i 2007.

Typisk pågreb CIA de terrormistænkte og fløj dem til hemmelige fængsler i for eksempel Polen, Rumænien eller lande i Mellemøsten og Nordafrika, hvor de blev udsat for tortur. Ofrenes familie og pårørende blev holdt i uvidenhed om deres opholdssted i måneder eller år.

Amnesty kræver svar

Efter folketingsvalget i september 2011 beslutter den nye udenrigsminister Villy Søvndal (SF) at iværksætte en undersøgelse af, om CIA har benyttet dansk luftrum til de ulovlige fangetransporter.

Den danske rapport om CIA-flyvninger bliver foretaget af Dansk Institut for Internation-

nale Studier (DIIS), men på grund af det stærkt begrænsede mandat kommer der ikke noget afgørende nyt frem. Tilbage står en række indicier og ubesvarede spørgsmål om,

hvorvidt CIA har benyttet danske lufthavne og luftrum til de tvungne forsvindinger.

Om det har betydning for, at Justitsministeriet tøver med at ratificere konventionen, fremgår ikke af de dokumenter, som ministerierne har givet AMNESTY aktindsigt i – eller også skjuler det sig i de afsnit, der er overstreget med sort.

Men i februar 2013 har Amnesty's danske afdeling fået nok. Generalsekretær Lars Norman Jørgensen farer i blækkuset og skriver til daværende justitsminister Morten Bødskov (S) for at bede om et klart svar på, hvornår ministeriet nu forventer at blive færdig med undersøgelsen:

”Vi finder det uheldigt, at den danske regering ikke har ratificeret konventionen endnu. Det sender et beklageligt signal om, at Danmark ikke bakker op om respekten for de menneskerettigheder, der er indeholdt i konventionens bestemmelser, og ikke vil retsfor-

” Konventionen udfylder et hul i det internationale menneskerettighedsvern

Per Stig Møller, 2007

” En tvangsforsvinding – det er ikke et ord, jeg egentlig havde hørt før

Lars Barfoed, 2011

” Danmark undersøger i øjeblikket i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen

Justitsministeriet, 2010-2014

følge de ansvarlige. Jeg beder derfor om svar på følgende: Arbejdes der for tiden aktivt på en ratificering af konventionen, og i bekræftende fald, hvad er status? Er der identificeret bestemmelser i konventionen, som vil kræve ændring af dansk ret? Kan I angive en nærmere slutdato for, hvornår I forventer at afslutte analysen af, hvilke lovændringer der skal foretages for at leve op til konventionens bestemmelser?”

Morten Bødskov svarer – som den fjerde justitsminister med ansvar for ratifikationen – at ministeriet fortsat undersøger i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen.

Fjerner omstridt sætning

To måneder senere, den 24. april 2013, er det FN's menneskerettighedskommissærs tur til at rykke Danmark for et svar, og måneden efter skriver Frankrigs og Argentinas udenrigsministre til den danske regering:

”Konventionen er et afgørende redskab til at bekæmpe straffrihed og beskytte forsvundne personer og deres familier. Deres land er blandt de 91, der har udtrykt ønske om at forpligte sig til målet om at bekæmpe tvungne forsvindinger og beskytte ofrene for denne forbrydelse ved at underskrive konventionen. Argentina og Frankrig indbyder Deres regering til at ratificere konventionen så snart som muligt”.

Begge henvendelser bliver drøftet i en mailkorrespondance mellem embedsmænd i Justitsministeriet og Udenrigsministeriet, som beslutter at genbruge formuleringen i standardsvarene fra 2011. Men da Danmark dengang lovede, at undersøgelsen ville være færdig inden udgangen af 2011, bliver denne detalje slettet.

” Det er en dybt pinlig situation for Danmark

Nikolaj Villumsen, 2014

En tydeligt frustreret embedsmand i Udenrigsministeriet skriver således den 27. juni 2013 til sine kolleger i Justitsministeriet:

”På baggrund af jeres input må jeg forstå, at der ikke er meget nyt i sagen. Vi foreslår derfor, at der på engelsk bruges samme formulering til besvarelsen, som blev accepteret af Danmark i forbindelse med Danmarks Universal Periodic Review i 2011 (und-

tagen den med *track changes* fjernede sætning, som tiden jo ligesom er løbet fra)”.

Tilbage står svaret fra Danmark til FN, Frankrig og Argentina:

”Danmark er i øjeblikket i gang med at undersøge i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen”.

Ny eksamen truer i FN

I horisonten venter den næste UPR-eksamen ved FN's Menneskerettighedsråd. Danmark skal aflevere sin rapport til FN i oktober 2015, og forberedelserne er i gang. Før sommerferien offentliggjorde Justitsministeriet en midtvejsrapport, og i punktet om konventionen om beskyttelse mod tvungne forsvindinger står der:

”Danmark har accepteret anbefalingen og ønsker at ratificere konventionen. Danmark undersøger i øjeblikket i hvilket omfang, det er nødvendigt at ændre dansk lov for at leve op til forpligtelserne i konventionen”.

AMNESTY har forgæves forsøgt at få et interview med justitsminister Karen Hækkerup (S), men ministeriet oplyser i et skriftligt svar:

”Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet er i gang med at undersøge, hvorvidt en ratifikation af FN's konvention om beskyttelse mod tvungne forsvindinger vil kræve lovændringer. Når arbejdet hermed ikke er afsluttet, skyldes det, at Justitsministeriet i den prioritering, som det er nødvendigt løbende at foretage, har prioriteret andre af ministeriets arbejdsopgaver højere.”

HISTORIEN OM TVUNGNE FORSVINDINGER

Tvungne forsvindinger er stort set ukendte herhjemme, men under militærdiktaturerne i Chile, Argentina og Spanien var det en effektiv metode til at udrense kritikere og politiske modstandere.

Op mod 30.000 forsvandt under Den Beskidte Krig i Argentina i 1976-1983. Mange er aldrig fundet, men de formodes at være døde og begravede eller kastet ud fra fly over Atlanterhavet. For de pårørende stopper mareridtet aldrig, og nogle håber stadig på at blive genforenet med deres ægtefæller, mødre, fædre og børn.

Argentina var det første land, der ratificerede FN's konvention til beskyttelse mod tvungne forsvindinger i 2007. Konventionen blev vedtaget enstemmigt af FN's generalforsamling året før, men ideen stammer oprindeligt fra den argentinske nobelprisvinder Adolfo Pérez Esquivel i 1980'erne.

I nyere tid er tvungne forsvindinger kendt

fra USA's krig mod terror, hvor terrorismetænkte blev sendt til hemmelige fængsler i måneder og år og siden overført til Guantánamo, hvor der fortsat opholder sig 160 personer.

Konventionen definerer tvungne forsvindinger som ”arrest, varetægtsfængsling, bortførelse eller enhver anden form for frihedsberøvelse foretaget af statslige aktører eller af personer eller grupper af personer, der handler på bemyndigelse af, med støtte eller samtykke fra staten, efterfulgt af en benægtelse af at anerkende frihedsberøvelsen eller ved at skjule hændelser eller forhold omkring den forsvundne person, der placerer sådan en person udenfor lovens beskyttelse”.

Ved at underskrive og ratificere konventionen forpligter landene sig til at overholde en række spilleregler og til at retsforfølge de ansvarlige.

PRISEN FOR DET FRIE ORD

Islamisk Stats (IS) dødelige hærgen i Syrien og Irak har de seneste måneder budt på flere bestialske drab på udenlandske journalister. Men størstedelen af de journalister, fotografer og mediefolk, som hvert år myrdes og tager deres arbejde med sig i graven, hører vi sjældent om. AMNESTY sætter fokus på det frie ord og de mennesker, der på trods af trusler nægter at tie.

Den 19. august mindede en 4 minutter og 40 sekunder lang video endnu en gang verden om den fare, som journalister og mediefolk udsætter sig selv for, når de bevæger sig ind i verdens farligste egne og emner for at rapportere videre til omverdenen:

Den syriske ørken. En kronraget hvid mand, tvunget i knæ, lagt i håndjern og iført en orange Guantánamo-lignende fangedragt. Stående oprejst ved hans side endnu en mand, fuldt tildækket af sorte klæder. Kun øjnene, hænderne og kniven i den ene hånd er blottet under den skarpe sol.

Manden i orange kender vi nu som den amerikanske journalist James Foley. For næsten to år siden blev han kidnappet i Syrien, hvorefter han havnede i hænderne på den bevæbnede og ekstremt voldelige islamistiske gruppe Islamisk Stat (IS). Videoen slutter med billedet af Foleys afhuggede hoved anbragt på ryggen af hans sammenfaldne krop i ørkensandet.

Ifølge kolleger var James Foley en reporter, der var grundigt inde i sine emner og vidste, hvilken risiko han tog ved at dække krigen i Syrien. Han var modig, men ingen vovehals – og i den henseende adskiller hans død sig ikke fra de dusinvis af andre journalister verden over, der hvert år betaler samme høje pris for at fortsætte deres arbejde på trods af de erkendte farer for dem selv.

Den højeste pris

Organisationen Committee To Protect Journalists (CPJ) har opgjort, at 1.072 journalister er dræbt i forbindelse med deres arbejde siden 1992. To tredjedele af dem er myrdet, andre dræbt i krydsild under krig, eller mens de dækkede voldelige sammenstød, demonstrationer og lignende begivenheder.

Men modsat James Foley er størstedelen af de myrdede ikke udenlandske krigskorrespon-

denter. De er lokale journalister, redaktører og bloggere – mediefolk, der dækker alt lige fra politik, korruption og menneskerettigheder til kriminalitet, kultur og sport.

Efter at 2012 blev det drabeligste år for journalister, vedtog FN i november 2013 sin første resolution for beskyttelse af journalister og for at bekæmpe den udbredte straffrihed for angreb mod dem.

”Journalisters sikkerhed er en afgørende forudsætning for at opnå ytringsfrihed, demokrati, social udvikling og fred”, lød det fra Christophe Deloire, generalsekretær i Reporters Without Borders, der hvert år dokumenterer op mod 500 anholdelser af journalister, 1.000 personlige angreb eller trusler og 500 medier, der er udsat for censur.

Det frie ord

Amnestys arbejde har fra begyndelsen bygget på den simple sandhed, at krænkelser og uretfærdighed trives bedst uden omverdenens opmærksomhed. Af samme grund må grænserne for journalisters arbejde og offentlighedens indblik ikke trækkes af hverken væbnede grupper, kriminelle bander, korrupte politikere eller repressive regeringer.

Desværre sker det lige nu i Tyrkiet, som præsident Erdogan har forvandlet til verdens største fængsel for journalister. Det sker i lande som Iran, Irak og Rusland, hvorfra AMNESTY har mødt tre forfulgte journalister og forfattere, der er flygtet til Danmark, men nægter at tie. Og det sker i Burma, hvor militæret igen er begyndt at knytte næven og stramme grebet om medierne.

I dette tema giver vi ordet til en række journalister og forfattere, der af eget mod eller som et simpelt resultat af deres arbejde er blevet en del af kampen for det frie ord. Og som hver og en har valgt at tage kampen op. ◊

Illustration: Enrico Bertucchi

Verdens største fængsel for journalister

Tyrkiet er det land i verden, der fængsler flest journalister. De få medier og journalister, der tør lave kritisk journalistik om regeringens korrupsion og magtmisbrug, risikerer sagsanlæg og offentlige smædekampagner fra præsident Erdogan.

Tyrkiets nyvalgte præsident Recep Tayyip Erdogan har ikke meget til overs for kritiske journalister. Hverken de tyrkiske eller de udenlandske korrespondenter.

Da CNN's mangeårige korrespondent Ivan Watson i juni dækkede etårsdagen for de store folkelige protester på Taksim-pladsen i Istanbul, blev han pågrebet og tilbageholdt af tyrkisk politi midt under en live-transmission. Efterfølgende betegnede Erdogan ham som en udenlandsk agent, som opildnede demonstranterne for at ødelægge Tyrkiets omdømme.

"Han blev taget på fersk gerning. Disse mennesker har intet at gøre med en fri, uafhængig og upartisk presse. De er her bogstaveligt talt for at udføre deres opgave som agenter", sagde Erdogan i en tv-transmitteret tale.

Den 60-årige tidligere borgmester i Istanbul dannede i 2001 det populære Retfærdig-

heds- og Udviklingsparti (AKP). Allerede to år senere indtog han posten som premierminister, og siden er hans forhold til den frie presse blevet stadig mere anstrengt.

Under et vælgermøde i august gik det ud over den tyrkiske journalist Amberin Zaman, der har været korrespondent for The Economist gennem 15 år. Forinden havde Zaman i et tv-interview rejst tvivl om, hvor vidt et muslimsk samfund er i stand til for alvor at udfordre og kritisere autoriteter.

"Du er en skamløs, militant kvinde forklædt som journalist. Kend din plads! Du fornærmer et samfund med 99 procent muslimer", sagde Erdogan om journalisten.

Fængslede journalister

De seneste ti år har Tyrkiet gennemgået en stærk økonomisk udvikling. Men på det globale Press Freedom Index er landet raslet

ned til en placering som nummer 154, og for andet år i træk udråber organisationen Committee to Protect Journalists (CPJ) Tyrkiet til verdens største fængsel for journalister.

I øjeblikket sidder 40 tyrkiske journalister bag tremmer, men flere afventer udfaldet af retssager anlagt af myndighederne – eller direkte af Erdogan. En af dem er den anerkendte journalist Erol Özkoray, der udgav bogen "The Gezi Phenomenon" efter de store Gezi Park protester i 2013, hvor millioner af tyrkere gik på gaden.

I bogen citerer Erol Özkoray den graffiti, som demonstranter skrev på murene i Istanbul: "Tayyip, det er ikke din skyld, at du blev født". Det fik Erdogan til at anlægge injuriersag mod Özkoray, der risikerer op til 32 måneders fængsel. Özkoray, der har været sigtet flere gange tidligere – men aldrig dømt – forstår ikke anklagerne:

”De slogans tilhører de seks millioner tyrkere, der protesterede over hele landet. Derfor er de anonyme. At tilskrive dem mig er en juridisk parodi”.

Twitter og YouTube lukket

Heller ikke de sociale medier er gået fri i Erdogans forsøg på at kvæle kritiske røster. Under de store protester, som de statsejede tv-stationer slet ikke omtalte, blev Twitter og Facebook brugt flittigt af demonstranterne.

Det fik Erdogan til at erklære, at ”de sociale medier er den værste plage for samfundet i vor tid”.

Men da ukendte personer i foråret brugte Twitter til at offentliggøre optagelser af telefonsamtaler mellem Erdogan og en række ministre, hvor de tilsyneladende aftaler deres reaktion på en omfattende korruptionsskandale, blev det for meget. Erdogan beordrede Twitter lukket og truede med at slukke for Facebook og YouTube.

”Det internationale samfund kan sige, hvad de vil. Jeg er fuldstændig ligeglad. Alle vil få at se, hvor stærk den tyrkiske republik er”, sagde Erdogan.

Efter internationale protester – herunder fra Amnesty – erklærede domstolene to uger senere, at forbuddet var i strid med forfatningen, og Twitter blev genåbnet.

Medier styret af Erdogan

Ifølge Bülent Kenes, der er redaktionschef på avisen Today's Zaman – den mest solgte engelsksprogede avis i Tyrkiet – er det ikke længere muligt at sige, at der er en fri presse i Tyrkiet i vestlig forstand.

”Enkelte publikationer holder fanen højt, men det er kun takket være modige journalister og mediechefer, som løber en stor personlig risiko ved at stå imod presset fra Erdogan”, siger Bülent Kenes til AMNESTY.

Han forklarer, at regeringen har brugt stor energi på at få rige forretningsmænd til at gå ind i mediebranchen eller opkøbe eksisterende mediehuse, mod at de til gengæld bliver belønnet med statslige kontrakter indenfor telekommunikation, byggeri, transport, minedrift, energi og turisme.

Samtidig lægger regeringen pres på virksomheder, så de ikke annoncerer i de uafhængige aviser som Zaman, Taraf og Cumhuriyet, der dermed mister annonceindtægter.

Flere og flere medier afholder sig derfor fra at skrive kritisk om Erdogan.

”Mange mediechefer svigter desværre deres ansvar og bøjer sig for presset. På den måde bliver de til propagandaværktøjer for regeringen. Det så man både under Gezi Park protesterne og ved den store korruptionsskandale, der ramte Tyrkiet i december 2013”, fortæller Bülent Kenes.

Skandalen involverer adskillige ministre, deres sønner og parlamentsmedlemmer fra AKP, og politiet har beslaglagt næsten 100 millioner i kontanter, som angiveligt skulle bruges til bestikkelse og hvidvaskning. Men Erdogan

har slået hårdt tilbage ved at fyre 350 politifolk – herunder politichefen i Istanbul – samt en række undersøgelsesdommere.

”Hvis bare en brøkdel af korruptionsskandalen var opstået i et retssamfund, ville det have udløst et så stort mediepres, at regeringen ville være nødt til at træde tilbage. Men mange medier vendte det blinde øje til skandalen af frygt for Erdogans reaktion. De valgte i stedet at angribe de politifolk og dommere, der afslørede korruptionen, frem for de politikere, der var involveret i skandalen”, siger Bülent Kenes, der selv bliver efterforsket, fordi han har kritiseret Erdogan på Twitter.

Smædekampagner og karaktermord

Bülent Kenes fortæller, at de aviser og tv-kanaler, der turde omtale korruptionsanklagerne, blev ramt med erstatningskrav og retssager, og journalisterne blev udsat for karaktermord og smædekampagner i de statslige medier.

”Erdogan har gjort hele Tyrkiet til et fæng-

sel for journalister. Han lægger offentligt pres på mediechefer, for at de skal fyre navngivne, kritiske journalister. Han lægger sag an mod journalister for at lukke munden på dem. Og de, der tør kæmpe imod, oplever chikane og i visse tilfælde dødstrusler”, siger han.

Amberin Zaman – den skamløse, militante kvinde – fortæller, at hendes Twitter-profil flyder over med trusler fra islamistiske grupper, og at det bringer hendes liv i fare, når præsidenten offentligt kalder hende en fjende af islam.

”Erdogan har indirekte kontrol over en bred vifte af medier og vigtigst af alt tv-stationerne. Selv den mindste kritik bliver ikke længere tolereret. Den bliver kvalt”, siger Amberin Zaman.

Det kom også til udtryk under valgkampen til præsidentposten. Ifølge avisen The Guardian viste de statslige tv-kanaler sammenlagt 553 minutter af Erdogans valgtaler, mens hovedmodstanderen, Ekmeleddin Ihsanoglu, måtte nøjes med tre minutter.

”Og når oppositionskandidaterne endelig blev nævnt, havde det mere karakter af en smædekampagne. Intimideringen af medierne har skabt et klima af frygt og selvensur”, siger Amberin Zaman.

Erdogan bebuder, at han ønsker at udvide præsidentens magtbeføjelser, så han fortsat har indflydelse på tyrkisk politik – en model, som kommentatorer sammenligner med præsident Putin i Rusland.

”Det er rigtig dårligt nyt for journalister”, siger Zaman.

Bülent Kenes stiller det endnu skarpere op:

”Det er vigtigt, at omverdenen forstår, at Tyrkiet lige nu er et diktatur i svøb. Det internationale samfund er nødt til at øge presset på Erdogan, så han respekterer grundlæggende, demokratiske spilleregler. Og det involverer en fri presse”, siger Bülent Kenes til AMNESTY. ◊

” Du er en skamløs, militant kvinde forklædt som journalist. Kend din plads!

Præsident Erdogan

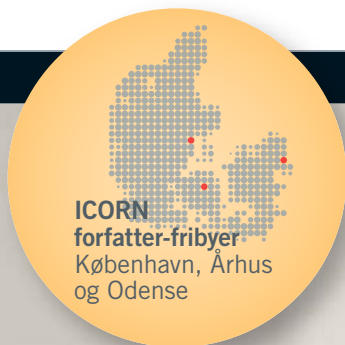
AMNESTY: YTRINGSFRIHED UNDER ANGREB I TYRKIET

Amnesty International udgav i marts 2013 en kritisk rapport om ytringsfrihed og pressfrihed i Tyrkiet med titlen ”Decriminalize Dissent”.

Rapporten sætter fokus på de hundredvis af journalister og advokater, der hvert år bliver stillet for retten for at kritisere rege-

ringen eller for at udtrykke holdninger, der strider mod statens officielle standpunkter. Amnesty opfordrer til at ændre en række bestemmelser i straffeloven og anti-terrorloven, herunder den berygtede artikel 301, der forbyder ”ærekrenkelse af den tyrkiske nation”.

På flugt for det frie ord

Igennem de internationale forfatter-fribyer har tre forfulgte forfattere fået midlertidigt ophold og sikkerhed i Danmark. AMNESTY har besøgt dem i Århus, Odense og København og giver her ordet til forfatterne selv.

København: ”Når du først har smagt friheden, så frister den dig

 Suhael Sami Nader
Irakisk kunstkritiker, redaktør og forfatter
71 år gammel, bor i København

Jeg har brugt hele mit liv på at forsvare mit liv, men det var først, da jeg kom til Danmark, jeg begyndte at få angstanfald. Frihed var en ukendt verden for mig, min overlevelsesmekanisme begyndte at smelte, og jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle være i det.

I 2006 blev jeg kidnappet af en anonym gruppe i Irak. Det lykkedes mig at blive frigivet efter en kompliceret forhandlingsproces. Kort tid efter flygtede vi fra Irak til Jordan. Jeg blev meget syg efter kidnappingen.

Jeg har været fængslet så mange gange og udsat for tortur i forskellige perioder, så jeg har lært at beskytte mig selv. Og hvordan beskytter man sig selv under et diktatur? Man lader være. Man lader være med at skrive det, man mener.

Valium var min bedste ven, når jeg blev kaldt til samtale af myndighederne. Jeg skulle møde ind i ”huset” om morgenen kl. 7. Så gik der time efter time med at vente. I den ventetid dør man langsomt. Valium var den eneste måde, jeg selv klarede det på.

Irak mangler nye unge journalister. Mit råd til de unge journalister er: Stik ikke hele armen ind i et problem, men rør bare ved det med albuen. Det andet er livsfarligt.

Vi har levet under diktatur i 35-40 år i Irak. Det smitter af på sproget og på journalistens redskab – ordet. Enhver, som skriver, kommer til at vise den politiske uro og reflektere den.

Jeg er så dybt forpint over at se, hvad der sker i Irak nu. Det er svært for mig at blive lyttet til. Og de, som lytter, vil måske dræbe mig, fordi de ikke kan lide, hvad jeg siger. Lige nu er det umuligt at bruge ordet som redskab. Måske bliver det relevant igen på et andet tidspunkt.

Jeg solgte strømper for at overleve, efter jeg første gang blev smidt ud af medieverdenen i 1978. Jeg blev fyret som kulturelredaktør, fik juridisk forbud mod at skrive og blev tvangsansat i transportministeriet. Så rejste jeg til Kuwait, men den daværende irakiske ambassade var stærk nok til at hindre mig i at få et job.

Jeg bliver altid rastløs, før jeg skal skrive. Jeg er ikke mig selv. Jeg er irriteret. Går ned i Fakta uden grund og går bare og kigger. Min kone og mine døtre genkender det. De kalder det ”fasen før skrivningen”. Det stopper først, når jeg kommer i gang med at skrive.

Jeg sover meget lidt og skriver om natten. Jeg har skrevet min anden bog færdig, mens jeg var i Danmark. Og nu skriver jeg på min næste roman. Den handler om forældre og soldater.

Min hustru læser altid mine artikler om Irak igennem, før jeg trykker dem – og nogle gange tør jeg stadig ikke udgive dem. Men jeg føler mig tryk her i landet. Det er grund nok til at blive ved med at skrive. At skrive handler om at være fri, selvstændig, uden for andres indflydelse.

Jeg føler, jeg har god samvittighed. Jeg har gjort min pligt. Været troværdig. Været fri. Jeg har aldrig forrådt nogen, heller ikke mig selv. Jeg er aldrig blevet rig, for jeg har aldrig taget bestikkelse. Jeg har aldrig solgt min sjæl til en andens sag.

Århus: ”Kunstneren er statens fjende

→ **Omid Shams**
Iransk digter, blogger og teateraktivist
31 år gammel, bor i Århus

I Iran lærer vi som børn, at der er to sandheder: Den indenfor hjemmet og den udenfor. I skolen får du at vide, at du ikke må lyve, at du skal elske din religion, elske din revolution, elske dine ledere. Derhjemme er det en helt anden samtale. Min far opfordrede mig til at digte historier og fortællinger, mens han op tog dem på sin diktafon.

Sproget er magtens første hjem. Jeg plejede at leve i et land, hvor regeringen hævder at eje sproget. Den iranske regerings første mekanisme til at undertrykke folk er at give dem et navn. For eksempel den grønne bevægelse (navnet på den største politiske protestbevægelse efter valget i 2009, *red.*) – regeringen gav dem et navn, som oversat betyder ”dem, som laver kaos uden noget mål”.

Sikkerhedstjenesten i Iran bruger en interessant metode. De kalder dig til et møde på et berømt internationalt hotel midt i Teheran. Her er en hel etage ejet af sikkerhedstjenesten. Så du går op til receptionen, får et falsk navn på en agent, og så tager du elevatoren op. Ved etagen sidder en vagt ved døren, som tager imod navnet og viser dig ind.

Foto: Parissa Jamali

En meget smilende mand forsøger at overbevise dig om ikke at skrive kritisk. Elsker du ikke dit land? Ved du ikke, at dem, som ikke kan lide Iran, bliver glade for det, du skriver? Du har to smukke søstre, som læser på de her skoler. Din far arbejder der, og din mor arbejder her. Vil du ikke bare ønske, at de har fred? Sikkerhedstjenesten ved virkelig, hvordan de kommer ind i hovedet på dig.

Hvis de tog litteraturen fra mig, ville jeg ikke eksistere. De ville tage mit navn. Gøre mig til en anden.

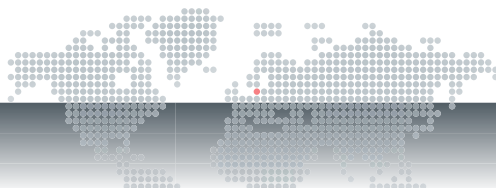
Det var ikke et valg for mig at forsætte med at skrive eller holde op. Jeg kan ikke se mig selv som et andet menneske. At skrive er ikke noget, jeg har valgt. Jeg kan ikke sige, om det er det værd. Det er en stor byrde for min samvittighed at leve her, i en smuk by med smukke mennesker. Men kan man kalde det glæde? Glæde for mig er at dele et godt liv med mine elskede. Men de er her ikke. Intet har ændret sig i verden udover min udsigt.

Forfatteren er en fjende af staten. Og jeg mener ikke kun regeringen, men også status quo. Når man skriver, så skaber man. Man rivaliserer med guderne. Man prøver altid at ændre status quo. Når man gør det, så er man altid en fjende af offentligheden. Det var det, som Marquis de Sade gjorde. Og Salman Rushdie gjorde.

Marquis de Sade er for mig essensen af en forfatter. Han angreb alle samfundets værdier og viste, de var falske. Han skrev, selv om han blev fængslet. Skrev, efter de skar hans tunge af. Skrev med sit blod, sin urin, og alt hvad han kunne skrive med. Han fik en tvungen lobotomi. Og han blev til sidst slået ihjel. Han beviste, at sproget er menneskets farligste ejendom. ◊

Forfatter-fribyerne

ICORN er en international forening af forfatter-fribyer, startet i Norge. Hver by giver for to år ad gangen en forfulgt forfatter eller journalist sikkerhed og økonomisk støtte. I Danmark er København, Århus, Odense og indtil for nylig Fanø med til hjælpe forfulgte forfattere. Verden over findes 45 forfatter-fribyer, størstedelen i Europa.

Magomed Torijev
Journalist fra Kaukasus
35 år gammel, indtil for nylig bosat
i Odense

Da jeg i 2008 først kom til Europa ønskede jeg virkelig at leve et roligt liv. ”Du får gode muligheder her, du kan leve trygt, og du glemmer mordene og drabene i dit moderland,” fortalte min kollega Magomed Evloev (grundlægger af oppositonswebsiden Ingu-shetia, red.) mig. En måned efter blev han selv dræbt. Da skrev jeg min første artikel under mit eget navn. Og så begyndte problemerne for mig og min familie.

Gudskelov er Tjetjenien ikke lige som Nordkorea. Hvis man kritiserer myndighederne, så reagerer de og forsøger at vise, at de hverken er dyr eller mordere, men civiliserede mennesker.

Når en far eller en søn bliver hentet af politiet, kan moderen ikke få svar på, hvad der er blevet af dem. Det sker hver uge. Men når jeg skriver om det – så hører jeg fra moderen, at politiet nu pludselig godt kan finde

hendes søn alligevel. På den betingelse, at hun ikke taler mere med mig – og i øvrigt siger, at jeg er CIA-agent. Jeg siger altid, at de skal kalde mig hvad som helst, hvis det får deres sønner tilbage.

Jeg er en homoseksuel, pædofil CIA-kaptajn med masser af penge, hvis man lytter til, hvad myndighederne i Tjetjenien siger om mig. Så når folk ringer og truer mig i telefonen, så siger jeg ”okay okay - men du ved jo, at jeg er CIA-agent – ved du ikke, at de lytter med lige nu? Du ender på Guantánamo”. Så lægger de omgående røret på igen.

Tjetjenere kan ikke holde på hemmeligheder. Det er godt for mig. Hvis nogle tjetjenere i Europa leder efter mig, så hører jeg om det.

Hver gang jeg skriver, leder myndighederne efter ekstremisme i mine tekster. Men de finder ikke noget. Jeg hader propaganda. Jeg bruger ikke hårde ord. Jeg skriver meget korrekt. Man kan ikke skabe noget godt ud af dårlige materialer. Jeg prøver at respektere menneskers liv i hver af mine artikler.

Nogle gange føler jeg mig som Don Quijote. En skør mand, der er alene og kunne have haft et normalt liv. Han er ung, har et godt helbred, er veluddannet, men hvad prøver han på? At skabe frihed for russere? For Kaukasus? Min nye bog hedder ”En ø, det er mig”. Det er en samling af mine artikler oversat til dansk og engelsk. Måske har jeg valgt titlen, fordi jeg er alene.

Det er sjovt at grine af Putins propaganda her i Danmark. Men jeg bliver nervøs. I smiler og griner – men det er seriøst. Propagandaen fortsætter. Det er kamp om menneskers sjæl og tanker.

Den russiske propagandamaskine er en perfekt maskine. De har virkelig investeret mange penge i den. Den er bedre end hæren. Krigen i Ukraines første offer er det russiske folk. De lever i en verden, hvor de nærmest tror, Hitler lever i Kiev, og at Donetsk er fyldt med SS-tropper.

Vi er mennesker. Den frihed, vi har, må vi forsvare. Jeg kan ikke tie stille. Jeg er i Europa. Jeg kan bevæge mig frit. Jeg kan skrive. Der er mange dygtige journalister fra Kaukasus i Europa, men de skriver ikke. De er bange, og jeg forstår dem godt.

Sandheden er den eneste kur mod propagandaen. ☞

Odense:

”Jeg er en
homoseksuel
CIA-kaptajn
med masser
af penge...”

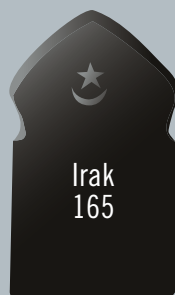
I 2014 topper Syrien, Irak og Ukraine listen over lande, hvor flest journalister er dræbt på grund af deres arbejde. Men forfølgelsen af journalister er ikke begrænset til verdens brændpunkter. Uanset om de dækker politik, krig, menneskerettigheder, kultur eller sport, dræbes og fængsles dusinvis af journalister hvert eneste år. Andre tvinges på flugt.

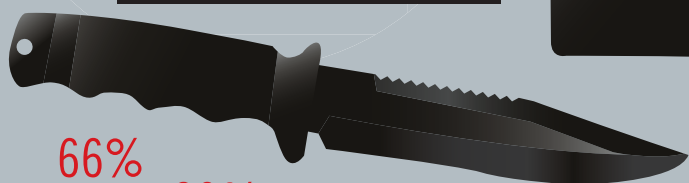
HER ER JOURNALISTER JAGET VILDT

HER DRÆBES FLEST JOURNALISTER

Baseret på de i alt 1072 dræbte journalister siden 1992.

SÅDAN BLEV DE DRÆBT

66%
Myrdet

20% Fanget i krydsild under krig

13% Dræbt mens de dækkede demonstrationer, optøjer eller lignende

DEN GLOBALE PRESSEFRIHED

Pressefrihedsindekset viser graden af journalistisk frihed i 180 lande verden over. Den bygger på en vurdering af myndighedernes arbejde for at sikre og respektere pressens frihed.

DE 10 BEDSTE

- Finland
- Holland
- Norge
- Luxembourg
- Andorra
- Danmark
- Island
- New Zealand
- Sverige

DE 10 VÆRSTE

- Laos
- Sudan
- Iran
- Vietnam
- Kina
- Somalia
- Syrien
- Turkmenistan
- Nordkorea
- Eritrea

JOURNALISTER PÅ FLUGT

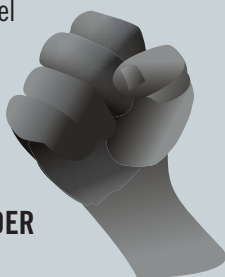
Siden 2009 er 404 journalister tvunget i eksil uden for deres hjemland.

FRA DISSE REGIONER FLYGTER FLEST JOURNALISTER

SÅDAN TVINGES JOURNALISTERNE UD AF LANDET

- 50% Fængselstrussel
- 50% Voldstrussel
- 22% Chikane
- 17% Fængsling
- 11% Vold

HVOR MANGE VENDER HJEM IGEN?

5%

JOURNALISTERNES DØDSFJENDER

Hvem er de mistænkte gerningsmænd i drabssagerne?

23%
Politi og
regeringsfolk

6%
Militærfolk

7%
Paramilitær gruppe

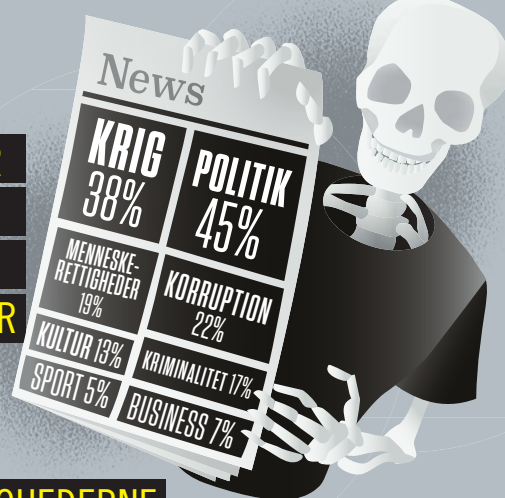
5%
Andre

14%
Kriminel gruppe

20%
Ukendt

31%
Politisk gruppe

DISSE EMNER
DÆKKEDE DE
DRÆBTE
JOURNALISTER

HER FÆNGSLER MYNDIGHEDERNE FLEST JOURNALISTER

I 2013 sad 211 journalister fængslet verden over.

HVEM ER DE DRÆBTE JOURNALISTER?

MANDLIGE ELLER KVINDelige DØDSOFRE?

UDENLANDSKE ELLER LOKALE JOURNALISTER?

Kilde: Committee to Protect Journalists. Reporters Without Borders. Alle tal er rundet op til nærmeste hele procentpoint. Procentpoint kan samlet give mere end 100, da flere kategorier vil gælde i nogle tilfælde.

AL JAZEERA JOURNALISTER FÆNGSLET I EGYPTEN

Tre journalister blev i juni idømt mellem syv og ti års fængsel uden skyggen af bevis for en forbrydelse.

Egyptens forfølgelse af politiske partier, organisationer og uafhængige medier sker i stadigt stigende grad via landets domstole.

De tre Al Jazeera-journalister, australske Peter Greste, canadisk-egyptiske Mohamed Fahmy og egyptiske Baher Mohamed, blev den 23. juni idømt syv års fængsel for at have "forfalsket nyheder" og for at tilhøre eller hjælpe Det Muslimske Broderskab i Egypten.

Baher Mohamed fik yderligere tre års fængsel i en anden sag, hvor han var tiltalt for at være i besiddelse af et patronhylster.

Amnesty havde en observatør med under retssagen og betragter de tre journalister som samvittig-

hedsfanger. Anklageren formåede ikke at frembringe et eneste solidt bevis mod journalisterne, og flere af anklagerens vidner modsagde tilsyneladende deres egne skriftlige vidneudsagn.

"Den eneste grund til, at disse mænd er i fængsel, er, at myndighederne ikke kan lide at høre, hvad de har at sige. I Egypten bliver enhver, der i dag tør udfordre staten, betragtet som et legitimt mål", siger Phillip Luther, der er Amnestys direktør for Mellemøsten og Nordafrika.

Amnesty kræver, at de tre journalister, som har været tilbageholdt siden december, omgås uden betingelser. ◊

Præsident Obama er under beskyldning for at begrænse pressefriheden i USA.

Foto: Polfoto

"Vor generations største fjende af pressefriheden"

New York Times' undersøgende journalist James Risen, der risikerer fængsel for ikke at ville afsløre en kilde, lægger ikke fingre imellem, når han skal beskrive den amerikanske præsident Barack Obama. Også Committee to Protect Journalists rettede en hård kritik af Obama, da organisationen i december for første gang i sine 32 års levetid valgte at undersøge pressefriheden i USA.

I stedet for at skrive en nyhedshistorie er journalist James Risen havnet i en selv. Risen risikerer nemlig fængselsstraf, fordi han nægter at afsløre en af sine kilder og afviser at vidne imod en tidligere CIA-agent, som er tiltalt for at lække hemmeligheder til pressen.

Ved hjælp af den kontroversielle spionagelov fra 1917 har det amerikanske justitsministerium forsøgt at tvinge Risen til at vidne lige siden 2006. Dengang rapporterede Risen i sin bog "State of War" om en

fejlslagen CIA-operation, der i stedet for at forsinke det iranske atomprogram muligvis endte med at hjælpe det fremad.

Risen har konsekvent nægtet at afsløre kilderne bag historien, men efter at USA's Højesteret i juni afviste at gå ind i sagen, kan han nu ende i fængsel allerede i efteråret. Sker det, bliver han den første journalist i USA fra et større nyhedsmedie, der ender i fængsel for at beskytte sine kilder, siden journalisten Judith Miller i 2004 fik en 18 måneders fængselsdom for at

IRANSKE JOURNALISTER UNDER ANGREB

Enhver, som kritiserer myndighederne i Iran, er i de seneste måneder kommet i større risiko for arrestation og fængsling, advarer Amnesty.

En bølge af anholdelser og fængslinger har ramt Irans uafhængige journalister gennem de seneste måneder.

”Myndighedernes nultolerance over for alt andet end stats sanktionerede holdninger betyder, at selv simpel nyhedsrapportering sker med risiko for at ryge i fængsel”, siger Hassiba Hadj, vicedirektør for Amnesty i Mellempøsten.

Undertrykkelsen af journalister i Iran tog til efter det omdiskuterede præsidentvalg i 2009, hvor

beskyldninger om valgfusk førte til store demonstrationer i landet. Men i den seneste tid er den yderligere intensiveret, tilsyneladende i et forsøg på at kvæle ethvert håb om forandring og øgede frihedsrettigheder efter valget af præsident Hassan Rouhani i 2013.

”Behandlingen af journalister

sætter alt, hvad journalistik bør stå for, i fare i Iran. Enhver, som er kritisk over for myndighederne, er kommet i større risiko for at blive arresteret. Det har skabt et intenst klima af frygt, hvor enhver kritik fremstår som den direkte vej til fængsel”, siger Hassiba Hadj. ☐

Foto: Polfoto

De tre Al Jazeera journalister på anklagebænken under retssagen i Cairo i marts.

nægte at vidne i en sag om lækede informationer.

Hyklari fra Obama

Sagen mod Risen, der tidligere har vundet den prestigefyldte Pulitzer-pris for sit arbejde, har trukket stor opmærksomhed fra en række medier og journalistiske foreninger, der alle har fordømt ministeriets forsøg på at få ham til at afsløre en kilde.

Derfor vakte det opsigtsfuld, da Obama den 1. august – stort set samtidigt med en pressekonference til fordel for Risen i Washingtons National Press Club – udtalte sig om politiets angreb mod pressen under urolighederne i byen Ferguson.

”Her i USA skal politiet ikke true eller arrestere journalister, som blot gør deres arbejde”, lød det fra Obama, som tilføjede:

”Vi må alle forsøge at leve op til de højeste standarder, især de af os som er i autoritetspositioner”.

En gratis omgang, mener James Risen, som er stærkt kritisk over for Obamas løfter om, at pressen skal kunne arbejde frit:

”Det er hyklari. Mange mennesker tror stadig, det er en slags spil eller spin. De har ikke lyst til at tro, at Obama forfølger whistleblowers og journalister, men det gør han. Han er den største fjende

af pressefriheden i vor generation”, sagde James Risen for nylig til New York Times.

Kilder er bange for at tale

Den kritik står han langt fra alene med. Efter 32 års globalt virke udgav den amerikanske organisation Committee to Protect Journalists i efteråret sin første store rapport om pressefriheden i USA. Rapporten gennemgår en række af de tiltag, som Obamas administration har lavet for at begrænse offentlighed i forvaltningen, blandt andet brugen af spionageloven til at retsforfølge læk af informationer, klassificeringen af selv harmløse dokumenter som hemmelige og øget overvågning, der truer kildernes sikkerhed. Rapporten citerer en række af de mest erfarne og anerkendte Washington-journalister for at kritisere Det Hvide Hus for at overhøre medieforestillinger, være overfølsom over for kritisk dækning og skabe et presseklima, der skræmmer potentielle kilder fra at udtale sig.

Som David Sanger, New York Times' korrespondent i Washington igennem to årtier, udlægger det i rapporten:

”Dette er den mest lukkede og kontrolfikserede administration, jeg nogensinde har dækket”. ☐

SRI LANKA: HVOR ER PRAGEETH EKNALIGODA?

Den 24. januar 2010 forsvandt den srilankanske journalist og satiretegner Prageeth Eknaligoda på vej hjem fra arbejde. Kort forinden ringede han til en kollega og fortalte, at han pludselig var nødt til at rejse ud af byen sammen med en uanvendt ven. Mere nåede han ikke at sige, før forbindelsen blev afbrudt. Siden har ingen hørt fra ham. I dagene før havde han fortalt en nær ven, at han blev forfulgt.

Hans hustru Sandya Eknaligoda kæmper for at få politiet til at undersøge sagen, men hun frygter, at myndighederne selv er involveret i forsvindingen, fordi Prageeth ofte skrev kritisk om regeringen.

Amnesty kræver:

- At myndighederne omgående igangsætter en uafhængig, fyldestgørende og offentlig tilgængelig undersøgelse af Prateeths forsvinding.

Du kan støtte kravet ved at skrive et brev på engelsk til:

Inspector General of Police
N.K. Illangakoon
New Secretariat
Colombo 1,
Sri Lanka

BURMA: JOURNALISTER RISIKERER TO ÅRS FÆNGSEL

Fem journalister og redaktører fra avisen Bi Midday Sun risikerer op til to års fængsel, efter de i en artikel skrev, at oppositionslederen Aung San Suu Kyi og lederne fra flere etniske grupper var blevet valgt til en overgangsregering. Kyaw Zaw Hein, Ko Win Tin, Thura Aung, Yin Min Htun og Kyaw Min Khaing er alle tiltalt for at publicere og distribuere information, som kan skabe offentlig frygt og foranledige folk til at begå forbrydelser mod ”staten og den offentlige ro”. Myndighederne forsøger at presse journalisterne til at opgive deres egne advokater.

Amnesty betragter de fem som samvittighedsfanger og kræver:

- At myndighederne omgående løslader journalisterne.
- At de sikres adgang til advokater efter deres eget valg.

Du kan støtte kravet ved at skrive et brev på engelsk til:

President Thein Sein
President's Office,
Nay Pyi Taw
Republic of the Union
of Myanmar

”De store helte viser vej for os andre”

Forfatteren Hanne-Vibeke Holst beundrede den russiske journalist Anna Politkovskajas frygtløshed, når hun gang på gang lagde sig ud med Ruslands partitop og kritiserede rædslerne i Tjetjenien.

Hanne-Vibeke Holst

Journalist og forfatter

I 2010 skrev hun teaterstykket ”Moskva 7. oktober” om Anna Politkovskajas liv, som blev opført på Betty Nansen Teatret.

Anna Politkovskaja

Russisk journalist og systemkritiker

Blev særligt kendt for sin dækning af krigen i Tjetjenien. Hun blev skudt og dræbt den 7. oktober 2006. I maj i år blev fem mænd dømt for at have udført mordet. Ingen er dog stillet til ansvar for at have bestilt mordet, og mange mener, at de egentlige gerningsmænd skal findes i det russiske styres øverste rækker.

1 Hvornår hørte du første gang om Anna Politkovskaja?

Jeg husker det ikke præcist, det har nok været engang i nullerne. Jeg havde boet i Moskva i slutfirserne og var meget optaget af det nye Rusland og krigen i Tjetjenien, som hun jo skrev kritisk om. Til gengæld husker jeg tydeligt første – og eneste – gang, jeg mødte hende, nemlig da hun var i Danmark i april 2005. Jeg befandt mig blandt publikum i en lille boghandel, hvor hun præsenterede sin bog ”Putins Rusland”. Hun havde en meget stærk udstråling, men jeg kunne også godt se en skrøbelighed i hende bag denne her *toughness*. Det var efter, hun havde overlevet et attentatforsøg, hvor hun drak forgiftet te. Hun var ved at dø, men overlevede med nød og næppe. Og det syntes jeg godt, man kunne mærke på hende. Der var en robusthed, der var blevet undermineret. Og så blev hun jo slået ihjel halvandet år efter.

2 Hvad udmærkede hende særligt som menneske og som journalist?

Udover hendes frygtløshed og flid var det enestående ved Anna Politkovskaja hendes følelsesmæssige engagement. Vi har jo tradition for, at journalister, der dækker krige og konflikter skal være objektive. De skal være professionelle og distancerede. Sådan var hun ikke. Derfor var der også mange i Vesten, der affærdigede hende, fordi det var så følelsesfuldt. Hun investerede sin egen indignation, sine egne følelser, sit eget hjerteblod, sin egen smerte. Og det beundrer jeg faktisk.

3 Savner du mere hjerteblod hos danske journalister?

I forbindelse med de israelske angreb på Gaza var Nagieb Khaja (journalist, red.) ude og rapportere om, hvordan sårede børn på et overfyldt hospital døde om benene på ham, og han fortalte, hvordan han selv blev over-

mandet af følelser, og det syntes jeg faktisk var på sin plads. Det skal ikke være hele tiden. Vi kan ikke holde ud, hvis vi hele tiden skal involveres i, at journalisten har grædt. Vi skal kunne stole på de informationer, som journalisterne har, på at det her er en rimelig objektiv sandhed. Men af og til når noget er himmelråbende forfærdeligt, som det var i Gaza, synes jeg, det er okay, at journalisten siger ’jeg træder lige ud af denne her observererolle, det her er grusomt’.

4 Hvornår vælger du selv at gå offentligt ud og kritisere uretfærdighed?

Om og hvornår jeg skal, det er en konstant diskussion, jeg har kørende med mig selv. Jeg er udstyret med en typisk storesøstermentalitet og føler, at det er mig, der må redde verden. Men jeg er blevet tvunget til, blandt andet af min agent og min mand, at beherske mig. For som de siger: ”Du handler på den lange bane ved at skrive bøger”. De har ret, jeg kan ikke både sprinte og løbe maraton. Hvis man hele tiden er ude og slå i bordet, opstår der en vis døvhed, og det mister sin virkning. Derfor optræder jeg efterhånden sjældent i den offentlige debat.

5 Bør man bruge idealisme i sit eget liv?

Jeg kan ikke forlange det af andre. Men ifølge mit eget moralske kompas skal man gøre det gode. Det betyder ikke, jeg altid følger det, men jeg har et ideal om at være ”god”. De store helte er vigtige, for det er dem, der viser vej for os andre og er de der lysende fyrtårne. Jeg tror, Anna Politkovskaja følte, at den betydning, hun havde, gik forud for hendes eget liv. Hvis det, alle mennesker i virkeligheden søger, er mening, så må man sige, at de her store ikoner har et ekstremt meningsfyldt liv. De har jo ikke et meningsløst sekund i deres liv, alt er ladet med mening, alt er høj-intens. ☺

” Hvis man hele tiden er ude og slå i bordet, opstår der en vis døvhed, og det mister sin virkning. Derfor optræder jeg efterhånden sjældent i den offentlige debat.

Mislykkede henrettelser i USA skaber debat:

Galgen, stolen eller sprøjten?

Efter en række mislykkede henrettelser, hvor den dødsdømte lider en langsom og smertefuld død, er debatten om dødsstraf nu blusset op i USA. Professor Austin Sarat har gennemgået samtlige henrettelser i USA's historie og konkluderer, at dødssprøjten er den mest usikre henrettelsesmetode af alle. Men vender USA så tilbage til galgen og den elektriske stol?

En formiddag i august 1902 mødte flere end 3.000 tilskuere op uden for domhuset i Wise County i sydstaten Virginia for at se George Robinson blive hængt. Den spinkle afroamerikaner, der var blevet dømt til døden for at have myrdet sin kone, holdt en 25 minutter lang tale for tilskuerne, hvor han tilstod sin forbrydelse og betegnede sig selv om en "ond mand, der nu fik, hvad han fortjente".

Derefter knælede han ved galgens faldlem og sagde en hurtig bøn. Sheriffen lagde løkken om hans hals, trak en hætte over hans hoved, og præcis kl. 12.57 faldt Robinsons krop gennem lemmen. Tilskuerne hørte derefter et højt knæk, da rebet sprang. Den dødsdømtes krop ramte jorden og rullede et par meter hen mod væggen med blodet fossende ud af mund og næse.

Robinson skreg i smerte, mens en fængselsvagt løb over på den anden side af gaden for at skaffe et nyt reb hos isenkrammeren. Paniske fængselsvagter bar fangen op på skaffet igen og fik bundet endnu en løkke om

hans hals. 35 minutter senere kunne Robinson erklæres død.

660 gisp

Mere end 100 år senere, i juli 2014, blev den dødsdømte Joseph Wood fastspændt på en bære i en celle i staten Arizona. Wood, der i 1991 blev dømt for at have skudt og dræbt sin forlovede og dennes far, blev spurgt, om han havde nogle sidste ord. Den dødsdømte erklærede, at han fandt trøst i, at hans smerte nu ville stoppe, og at han havde fundet Jesus.

Den første dosis med bedøvende medicin blev sprøjtet ind i hans årer, men i stedet for at miste bevidstheden begyndte Joseph Wood at gispe efter vejret. Præcis 660 gange gispede Wood ifølge en journalist, der overværede henrettelsen. Først to timer senere kunne Joseph Wood erklæres død.

Robinson og Woods forkludrede henrettelser er ikke unikke. USA's historie er fuld af eksempler på henrettelser, hvor fangen lider en langtrukket og smertefuld død, i lodret

strid med den amerikanske forfatningskrav om, at en straf ikke må være "grusom og usædvanlig". Alene i år er fire henrettelser gået galt i USA.

På jagt efter nye metoder

Austin Sarat, der er professor i retsvidenskab og statskundskab ved Amherst University i Massachusetts, har studeret samtlige tilfælde. I sin bog "Gruesome Spectacles: Botched Executions And America's Death Penalty" gennemgår han 276 mislykkede henrettelser i perioden 1890-2010. Austin Sarat beskriver detaljeret og nøgternt forbrydelsen, der lå bag dommen, den dømtes sidste måltid og sidste ord, den mislykkede henrettelse samt omverdenens reaktion.

Bogen er ikke for sarte sjæle. Fra hængninger, hvor den dømtes nakke ikke knækker og derfor langsomt kvæles, over utætte gaskamre, til henrettelser i den elektriske stol, hvor der går ild i den dødsdømtes hoved, mave eller ben. Og i nyere tid dødssprøjten, hvor døden

trækker i langdrag, fordi fangen ikke reagerer som forventet på stofferne.

Austin Sarat beskriver, hvordan forkludrede henrettelser igen og igen har tvunget myndighederne til at gå på jagt efter nye og mere effektive metoder.

”Dødsstraffens historie i USA har været uløseligt forbundet med idéen om videnskabelige fremskridt; tanken om, at vi kan finde en bedre metode til at aflive mennesker på. Det var nogle særligt grusomme, mislykkede henrettelser, der fik USA til at bevæge sig fra at bruge hængning til at bruge den elektriske stol – eller gaskammeret i visse stater – og til i sidste ende at bruge dødssprøjten”, fortæller Austin Sarat.

Til gengæld har de mislykkede henrettelser ikke bidraget til en mere grundlæggende diskussion om dødsstraf, påpeger han. De er altid blevet fremstillet som hændelige uheld af både medier og myndigheder.

Tvivlen melder sig

Men det er nu ved at ændre sig. Oven på en fejlslagen henrettelse i Oklahoma i april, hvor den 38-årige Clayton Lockett vred sig i smerte i 43 minutter, inden han døde af et hjerteanfald, udså de amerikanske myndigheder alle henrettelser.

Medierne afkrævede svar, og selv præsident Obama erklærede – som den første præsident nogensinde – sin bekymring over håndteringen af dødsstraffen. Et vigtigt signal, selvom Obama dog ikke ønskede at så tvivl om sin personlige opbakning til selve brugen af dødsstraf.

”Dødsstraffen i USA er på tilbagetog, og jeg tror, at vi er begyndt at kunne skimte en afskaffelse af dødsstraffen ude i horisonten.

Professor Austin Sarat

Austin Sarat er overrasket over den kraftige reaktion og den debat, det har medført i USA.

”Vi er i en helt unik situation lige nu. Amerikanerne stiller sig i stigende grad tvivlende over for selve systemet bag dødsstraffen. Det er det helt praktiske, de hæfter sig ved: Risi-

koen for at henrette uskyldige, tendensen til at henrette folk på baggrund af, hvilken race deres offer havde, samt udgifterne forbundet med henrettelserne. Her udgør de mislykkede henrettelser endnu et bevis på, at systemet har problemer. De viser, at selv hvis vi kan finde de skyldige og give dem en dom, der ikke er diskriminerende, så er der stadig problemer i selve udførelsen af straffen”, siger Sarat.

Dødsstraf på tilbagetog

Dødssprøjten blev først indført i Oklahoma og Texas i begyndelsen af 1980'erne, og metoden blev betragtet som et endeligt opgør med dødsstraffens barbariske side. Henrettelseskommissionen minder om en hospitalsstue, og de kittelklædte bødler ligner læger og sygeplejersker.

Men trods forsøget på at få henrettelserne til at se kontrollerede og sterile ud, har henrettelser med dødssprøjter vist sig at være alt andet end forudsigelige. Faktisk dokumenterer Austin Sarat i sin bog, at det er den henrettelsesmetode, der er mest usikker. I syv procent af henrettelserne går noget galt.

Tendensen er i de senere år forstærket af, at europæiske medicinalfirmaer har gjort det sværere for amerikanske fængsler at importere de mest anvendte stoffer til brug i dødssprøjten. Efter pres fra blandt andre Amnesty lagde det danske medicinalfirma Lundbeck sit distributionssystem om, da de opdagede, at Oklahoma i 2011 brugte deres stof Pentobarbital til henrettelser. Siden har flere andre firmaer fulgt trop. Det har tvunget de amerikanske stater til at eksperimentere med nye stoffer og kopiprodukter fra mere eller mindre tvivlsomme kilder.

Austin Sarat mener dog ikke, at der er en ny henrettelsesmetode på trapperne som afløsning for dødssprøjten. Og noget tyder da også på, at flere stater har svært ved at finde alternativer. Senest har Oklahoma truet med at genindføre den elektriske stol, og i Utah overvejer man at henrette ved skydning. Men Sarat tror ikke, at USA på længere sigt vil gå tilbage til metoder, som man allerede har afvist som gammeldags og barbariske.

”Dødsstraffen i USA er på tilbagetog, og jeg tror, at vi er begyndt at kunne skimte en afskaffelse af dødsstraffen ude i horisonten. Og jeg tror også, at flere og flere stater enten vil afskaffe dødsstraf eller blot afstå fra at bruge den. Amerikanerne er begyndt at kunne forstille sig et liv i USA uden dødsstraf”, fastslår professor Sarat. ◊

DØDSSTRAF I USA

USA er hvert år i top 5 på Amnestys opgørelse over de lande, der henretter flest på verdensplan – i 2013 kun overgået af Kina, Iran, Irak og Saudi-Arabien.

Sidste år blev **39** personer henrettet i USA.

For 15 år siden var antallet **98**

18 stater i USA har afskaffet dødsstraffen. Samtidig bliver langt færre idømt dødsstraf ved domstolene i dag, og juriyen er mere tilbageholdende med at anbefale dødsstraf. Men over

3.000 amerikanere sidder på dødsgangen.

Dødssprøjten er den foretrukne metode, men hængning er stadig tilladt i New Hampshire, skydning i Utah og Oklahoma, gas i Arizona, Californien, Missouri og Wyoming, og den elektriske stol i bl.a. Florida og Alabama.

Europæiske medicinalvirksomheder har i de seneste år gjort det vanskeligt for amerikanske fængsler at importere stoffer til brug for dødssprøjten.

Kilde: Deathpenaltyinfo.org og Amnesty International

Amnesty Internationals mission er at dokumentere og aktionere imod alvorlige krænkelse af menneskerettighederne. Over 70 researchere i Amnesty international udarbejder hvert år omkring 300 rapporter om brud på menneskerettighederne verden rundt. I hvert nummer sætter AMNESTY fokus på en række udvalgte rapporter. Du kan finde dem på: www.amnesty.org

Foto: Polfoto

KONVERTER, FLYGT ELLER DØ

Religiøse og etniske mindretal flygter for livet, efter den væbnede sunnimuslimske bevægelse Islamisk Stat (IS) har tilkæmpet sig kontrollen med store dele af det nordvestlige Irak. Beviser indsamlet af Amnesty viser, at IS udfører en systematisk etnisk udrensning, og at enhver, som ikke er arabisk sunnimuslim, er i fare.

Religiøst motiverede drab, bortførelser og trusler på livet er eskaleret voldsomt i det nordvestlige Irak, siden IS i juni tog magten over hovedbyen Mosul og store dele af regionen. Det dokumenterer Amnesty på baggrund af rystende vidneudsagn fra civile, som har overlevet angreb, eller som er flygtet, efter at familiemedlemmer er blevet bortført og dræbt af IS.

Amnesty interviewede blandt andet familien til en 18-årig mand og hans 44-årige onkel, begge fra byen Gogjali, øst for Mosul. De blev bortført ved en IS-vagtpost den 20. juni og myrdet kort tid efter. To dage senere fandt drengens mor deres lig. Hun viste Amnesty International billeder af de dræbte: Deres hoveder var blevet smadret med et tungt objekt, og deres hænder var lænket sammen i håndjern bag deres rygge. Den ene af mændene havde desuden fået skåret halsen over og dele af hans krop var forbrændt. Resten af

familien, som er shiamuslim, flygtede omgående.

Titusinder af de flygtende har i juli og august måttet søge tilflugt på bjerget Sinjar. Ifølge FN har op mod 25.000 børn, hovedsageligt fra det religiøse Yazidi-mindretal, som af IS er udråbt som ”djævledyrkere”, været blandt de nødstedte på bjerget, omringet af IS og uden vand og mad.

Midt i august lykkedes det at evakuere folk fra Sinjar-bjerget, da amerikanske luftangreb og kurdiske peshmerga-soldater formåede at bryde IS-belejringen.

De, som var fanget på Sinjar-bjerget, udgør dog kun en lille procentdel af de hundredtusinder fra befolkningsmæssige mindretal, som er blevet tvunget på flugt på grund af konflikten, påpeger Amnesty, som også har dokumenteret drab på civile, som følge af den irakiske regerings luftangreb mod IS. ◊

UNDERCOVER I NORD-IRAK

Sådan arbejder Amnesty's researcher, Donatella Rovera, i det IS-kontrollerede område.

Hvilke forberedelser gjorde du, før du første gang tog til Mosul i juni?

Folk advarede mig om, at jeg ikke kunne rejse ind som mig selv. Ikke blot fordi jeg arbejder med menneskerettigheder, men simpelthen fordi jeg var en udefrakommende. Så før jeg tog af sted, fandt jeg en, jeg kunne stole på, som kunne tage mig rundt og indsamle vidneudsagn. Byen var under IS-kontrol, så jeg rejste ind undercover.

Undercover – betyder det, at du laver en dækhistorie, eller undgår du blot opmærksomhed?

Begge dele. Men med meget konservative grupper som IS, er det ikke så svært. De kontakter ikke kvinder, og hvis du dækker dig selv til, kan du rejse ind uden at tiltrække opmærksomhed. På den måde kunne jeg i Mosul undersøge specifikke angreb, hvor mennesker havde mistet livet.

Hvordan beskytter du dine kilder og dig selv?

I Mosul interviewede jeg både mennesker på en café, men også mens vi kørte rundt i en bil. Nogle gav os deres vidneudsagn, men bad os om at lade være med at bruge det, og det respekterer vi. Jeg lod også være med at fotografere folks ansigter. Det ville ikke have været klogt, for det ville sætte dem i for stor fare. Hvis ikke i dag, så måske i morgen.

Vil mennesker gerne tale, når de har oplevet ting så forfærdelige som IS' myrderier og forfølgelse?

Når mennesker rammes af en tragedie, er det lige meget, hvor den kommer fra. Mens jeg interviewede en familie i en flygtningelejr i det nordlige Irak, ringede deres telefon, og de fik nyheden om, at flere af deres familiemedlemmer var blevet dræbt en time forinden. I sådan en situation ønsker nogle at tale om det. Andre har det omvendt. Det samme gælder i Gaza eller Syrien. I sidste ende afhænger vores interviews af, hvad folk selv ønsker.

Hvordan sikrer du dig, at du får fat i fakta?

Nogle gange kender jeg fakta, fordi jeg selv er til stede. Men interviewene er stadig vigtige for min baggrund og forståelse. Folk kan godt blive vrede, fordi jeg prøver at forstå, hvorfor en bygning blev bombet

eller et hjem angrebet. Det er meget svært at tale om, for det er ikke nødvendigvis det, som de ramte selv synes, er vigtigt. For dem er tragedien vigtig. Men jeg er der for at undersøge fakta bag følelserne. Jeg kan aldrig se bort fra, at jeg taler med mennesker, som har mistet familiemedlemmer, mistet deres hjem, mistet egne lemmer, men mit job er at etablere fakta og få afdækket hele billedet.

Hvilken rolle spiller vidneudsagnene i Amnesty's dokumentation?

Vidneudsagnene er vigtige, men de er ikke altid sandheden. Almindelige mennesker er ikke militære eksperter. De kan tro, et angreb har været fra luften, uden at det er rigtigt. De ved måske ikke, at der lå en militærpost tæt ved deres hjem. Tabte liv er altid en tragedie, og nogle gange er det også en forbrydelse. Men andre gange er drab den uheldige konsekvens af en væbnet konflikt, hvor den ene part har angrebet et legitimt mål, og civile blev ramt. Hvis du har mistet dit barn, så er det altid en forbrydelse for dig. Og det er det måske også juridisk. Men det kan også være såkaldte ”utilsigtede tab”, selv om det er et forfærdeligt udtryk. ☺

Donatella Rovera

Andre rapporter

AFGHANISTAN: Pårørende til de mange tusinde civile i Afghanistan, der er blevet dræbt af USA's og NATO's styrker, venter stadig på retfærdighed. Selv krigsforbrydere går straffet hen, dokumenterer Amnesty, der har gennemgået 140 drab begået af amerikanske styrker. Ingen af tilfældene er blevet efterforsket eller gerningsmændene fulgt.

ISRAEL: Israel har tilsyneladende foretaget målrettede angreb på de læger og ambulancefolk, der har forsøgt at redde menneskeliv i Gaza, vurderer Amnesty, som opfordrer Israels regering til straks at efterforske anklagerne.

EU: EU's stramme grænsekontrol forhindrer i praksis flygtninge og immigranter i at få adgang til at søge asyl. EU's fremgangsmåde bringer dermed flygtninge og immigranter liv i fare, da de bliver tvunget ud i stadigt mere farefulde rejser i forsøget på at nå EU's grænser, dokumenterer Amnesty i ny rapport.

Følg Amnesty på

” Jeg kan aldrig se bort fra, at jeg taler med mennesker, som har mistet familiemedlemmer, mistet deres hjem, mistet egne lemmer, men mit job er at etablere fakta og få afdækket hele billedet.

MASSEOVERVÅGNING NEJ TAK!

Folkemødet på Bornholm er blevet en vigtig brik i Amnestys danske arbejde, hvor vi knytter kontakt til hundredvis af politikere, embedsmænd, journalister, organisationer og politisk interesserede danskere.

I år deltog vi under budskabet "Masseovervågning – nej tak" illustreret med massevis af overvågningskameraer og naturtro papfigurer af whistlebloweren Edward Snowden, der skabte behørig opmærksomhed, når han dukkede op til debatter i Allinge. Mange benyttede chancen til at tage en selfie med Snowden.

Problemet med masseovervågning blev gjort meget konkret gennem den internetløsning, som Folkemødet og Bornholms Regionskommune stillede gratis til rådighed. Med henvisning til terror-

lovgivningen og logningsbestemmelserne krævede arrangørerne således, at gæsterne via en portal skulle afgive personoplysninger om blandt andet NemID og mobilnummer, før de fik adgang til det trådløse net. Samtidig forbød Folkemødet, at andre oprettede private trådløse netværk.

Dagen før åbningen advarede Amnesty derfor de 60.000 deltagere om, at de ville blive registreret, hvis de brugte netværket.

"Arrangørerne går for vidt i registrering og overvågning, når de kræver NemID eller mobilnumre af gæsterne på Folkemødet. De skylder en god forklaring på, hvorfor gæsterne skal registreres – i særdeleshed når der er tale om et politisk møde – og hvorfor terrorloven pludselig er bragt i spil i modsætning

Foto: John Nielsen

til de tidligere år", sagde Trine Christensen, vicegeneralsekretær i Amnesty.

Amnesty ser frem til et overvågningsfrit folkemøde i 2015.

En af Folkemødets yngre deltagere laver en selfie med Edward Snowden.

Foto: John Nielsen

LOVE IS A HUMAN RIGHT

Retten til at elske den, man vil, var overskriften på Amnestys deltagelse i Copenhagen Pride, der fandt sted den 30. august. Amnesty havde inviteret LGBT-forkæmperne Olga Larina fra Rusland, Kristine Garina fra Letland og Vladimir Simonko fra Litauen. Målet med deres besøg var at sætte fokus på den øgede chikane og diskrimination mod homoseksuelle i Østeuropa, som er fulgt i kølvandet på Ruslands homofobiske lovgivning fra 2013.

Olga og Kristine mødtes blandt andet med Jeppe Kofod (S) for at

debattere EU's og Danmarks rolle og mulighed for at forebygge homofobi i Østeuropa.

Vi fik også besøg af Samuel Opio, leder af Queer Youth i Uganda, som fortalte om den anspændte situation for homoseksuelle i Uganda.

Udover at deltage i selve paraden havde Amnesty en bod på Pride Square på Rådhuspladsen, hvor vi snakkede med forbigående om LGBT-rettigheder, samlede underskrifter og solgte merchandise. Det er syvende gang, at Amnesty samarbejder med Copenhagen Pride.

AKTIVISME, ARRANGEMENTER OG RESULTATER

AKTIVBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL

NY INTERNATIONAL STRATEGI

Til sommer skal Amnesty vedtage en ny fireårig strategi, der skal guide vores globale arbejde fra 2016. Første udkast er netop sendt i høring hos alle nationale afdelinger, og du kan være med til at bestemme de menneskerettighedsemner, som Amnesty skal prioritere fremover.

Du kan involvere dig på www.amnesty.dk/nystrategi

MIKHAIL KOSENKO FRA SKRIV FOR LIV ER LØSLADT

En af sagerne fra sidste års Skriv for Liv-kampagne handlede om russiske Mikhail Kosenko, som i foråret 2013 blev idømt en fængselsstraf og livsvarig psykiatrisk behandling for at deltage i en demonstration mod Putin.

Efter massivt internationalt pres blev Mikhail løsladt fra fængslet den 11. juni. Han skal dog fortsat være under opsyn, og Amnesty arbejder for, at dommen frafaldes helt.

Mikhail fortæller Amnesty, at han i fængslet modtog postkort fra hele verden og har lært flere af dem udenad.

"Jeg vil gerne takke alle dem, som har støttet min sag – Amnesty International og dem, der skrev breve. Jeres breve har hjulpet mig ud ad fængslet".

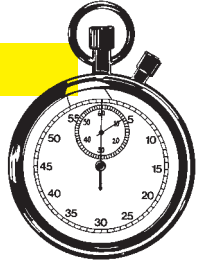
SKRIV FOR LIV 2014

Vi er i fuld gang med at planlægge dette års store brevskrivningsaktion Skriv for Liv, som løber fra midten af november til 10. december. Sidste år deltog mennesker fra 143 lande, og der blev sendt mere end to millioner breve og underskrifter afsted til de implicerede myndigheder og berørte personer.

Vi håber, du vil være med til at overgå dette tal i 2014. Du kan skrive breve til seks udvalgte personer og til de myndigheder, der har krænket deres menneskerettigheder. Du kan vælge at skrive alene, sammen med familie og venner, deltage i en af vores skrivecaféer eller selv arrangere en skrivecafé.

Fra oktober kan du bestille materialer og oprette din skrivecafé på skrivforliv.dk, og fra november kan du skrive breve direkte på kampagnesitet.

DET KAN DU GØRE...

5 MINUTTER: FIND OS PÅ FACEBOOK

Bliv digital aktivist. Del vores sager med dine venner, og deltag i debatten om menneskerettigheder og international politik. Du kan finde os på facebook.com/amnesty.dk

30 MINUTTER: SKRIV ET BREV TIL BURMAS PRÆSIDENT

På **side 23** kan du læse om fem journalister fra Burma, som risikerer to års fængsel for at benytte sig af deres pressefrihed. Skriv til Burmas præsident og forlang, at de bliver løsladt.

1 DAG: DELTAG I AMNESTYS KAMPAGNESEMINAR

Lørdag den 1. november kl. 10-17 afholder Amnesty seminar i Odense om kampagnen mod tortur. Seminaret er åbent for alle, deltagelse er gratis, og der ydes rejserefusion. Skriv til aktivservice@amnesty.dk for at høre mere.

Find os på:

MIT AMNESTY:

Månedens aktivist er **Kristine Garina fra LGBT-organisationen Mozaika i Letland. Kristine var i København for at deltage i Copenhagen Pride.**

Din organisation Mozaika samarbejder med Amnesty. Hvordan kom det i stand?

Efter at Riga Pride i flere år var blevet aflyst af byrådet, blev Mozaika i 2006 kontaktet af Amnesty, som tilbød deres hjælp til at gennemføre en pride i Riga. Vi oplevede, at vi som organisation pludselig blev taget alvorligt,

og samarbejdet med Amnesty åbnede nye døre for os. Byrådet i Riga kan stadig huske, hvordan Amnestys kampagne oversvømmede deres kontor med breve. De vil gerne undgå, at Amnesty bliver involveret igen!

Hvorfor er du selv engageret i menneskerettighedsarbejde?

Man er nødt til at bruge sin tid på noget meningsfuldt! Jeg kan godt lide, at Amnesty handler om alle mennesker – alle kan potentielt blive diskrimineret, medmindre de er smukke, rige, midaldrende, hvide mænd. Og derfor må alle tage ansvar for at

stoppe diskrimination og hadforbrydelser.

Hvad bør være det vigtigste fokus for Amnesty lige nu?

Mennesket. Nogle gange kan man som del af menneskerettighedsbevægelsen komme ud på et sidespor, hvor man glemmer, hvem man arbejder for. Vi skal huske altid at tænke på, om vi gør en forskel for de mennesker, som vi prøver at hjælpe, og ikke bare gøre de ting, vi har vænnet os til at gøre.

PUSSY RIOT:

Vi fik sækkevis af breve

De russiske Pussy Riot aktivister Nadya Tolokonnikova og Masha Alyokhina mødtes med AMNESTY for at sige tak for støtten fra danske medlemmer.

De blev modtaget som rockstjerner, selv om de ikke var kommet for at spille musik. Da Pussy Riot aktivisterne Nadya Tolokonnikova og Masha Alyokhina gæstede Gloria-scenen på årets Roskilde Festival, blev de hyldet af et par tusinde begejstrede tilhørere, der fik historien om deres berømte happening i Moskvas største kirke, hvor de opførte en punkbøn mod præsident Vladimir Putin. Det kostede dem en fængselsdom på to år for såkaldt "hooliganisme motiveret af religiøs had", og Nadya og Masha blev sendt til hver deres fængselslejr i Ural og Sibirien.

En utrolig følelse

To dage efter festivalen mødtes Pussy Riot med AMNESTY for at sige tak for den massive støtte fra de danske medlemmer af Amnesty International, der har sendt tusindvis af solidaritetshilsner til dem.

Amnestys medlemmer sendte breve til jer fra hele verden. Modtog I dem?

"Ja! Vi fik store sække med breve, men vi fik dem ikke udleveret, mens vi var i fængslet – vist nok fordi de var skrevet på engelsk. Men fængselsinspektøren viste os bunker af breve på sit kontor, og det gav os stor styrke. Da vi blev løsladt, fik vi dem udleveret. Det var fantastisk så mange mennesker, der skrev til os. Ikke bare breve og postkort – mange sendte også hjemmestrikkede huer, tegninger og digte. Det var tydeligt, at mange havde brugt lang tid på at gøre sig tanker om vores situation. Det gav os en helt utrolig følelse, at almindelige mennesker i hele verden fulgte med i vores sag. Vi vil gerne sige tusind tak til alle, der har støttet os!"

Jerntæppet må ikke rulle ned

I lavede jeres happenings i protest mod Putins magtmisbrug. Hvordan har tingene udviklet sig?

"Situationen er tydeligvis endnu værre nu. Det er Putins tredje periode som præsident, og han har indført love og dekretter, som er endnu mere vidtgående end før, og som begrænser ytringsfriheden og forsamlingsfrihe-

Nadya Tolokonnikova og Masha Alyokhina har stiftet organisationen Zona Prava, der har fokus på fængselsforhold i Rusland og Ukraine. Fonden Roskilde Festival støtter dem med 300.000 kroner.

den. Det er meget alvorligt. Desværre var det småt med den internationale fordømmelse, da han invaderede Krim, og det har givet ham appetit på mere".

Hvilken hjælp ønsker I jer fra det internationale samfund?

"Vesten skal altid have et stærkt modsvar til Ruslands handlinger. Det må ikke forbigås

i tavshed, for det giver blot bureaukraterne blod på tanden. Indadtil forsøger Rusland at spille på de nationalistiske følelser, men det er vigtigt, at vi ikke tillader Rusland at isolere sig fra det internationale samfund. Jerntæppet må ikke rulle ned igen. Vi har brug for kontakt og dialog med gode kræfter i den vestlige verden". ◊